

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI
GENERÁLNÍ INSPEKCE BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ
ZA ROK 2021

Generální inspekce bezpečnostních sborů
Skokanská 2311/3
169 00 Praha 6

Úvodní slovo ředitele	3
Poslání	4
Organizační struktura	5
Trestní řízení	6
Úvod do trestního řízení a přehled	6
Sledované problematiky protiprávních jednání	11
Trestná činnost v oblasti korupčního jednání a zneužití funkce	11
Trestná činnost v oblasti úniků informací	13
Trestná činnost v oblasti extremismu, omamných a psychotropních látek a domácího násilí	14
Trestná činnost s podezřením na nepřiměřené násilí, brutalitu, mučení a nelidské a jiné kruté zacházení při výkonu pravomoci příslušníků bezpečnostních sborů	16
Trestná činnost páchaná v souvislosti s pandemií COVID-19	18
Oznámení, jejichž cílem je poškodit či zdiskreditovat	18
Zajišťování výnosů z trestné činnosti	19
Kriminalita v jednotlivých bezpečnostních sborech	20
Vyhodnocení a vývoj trestné činnosti	21
Zkoušky spolehlivosti	24
Metodická doporučení a preventivní opatření	25
Metodická rada pro činnost bezpečnostních sborů	28
Kontrola	28
Kontrola činnosti	28
Dozorové pravomoci státního zástupce	29
Nejvyšší kontrolní úřad	29
Kontrola ze strany veřejnosti	29
Oddělení vnitřní kontroly	30
Vnitřní oznamovací systém	30
Interní audit	30
Spolupráce	31
Základní formy spolupráce	31
Vládní zmocněnec pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva	31
Rada vlády České republiky pro lidská práva	31
Rada vlády pro národnostní menšiny	32
Spolupráce se soustavou státního zastupitelství	32
Spolupráce s bezpečnostními sbory	32
Mezinárodní spolupráce	32
Činnost v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	33
Media relations	33
Ochrana utajovaných informací	33
Personální a administrativní bezpečnost	33
Fyzická bezpečnost	34
Bezpečnost informačních a komunikačních systémů, kryptografická ochrana	34
Osobní údaje	34
Lidské zdroje a vzdělávání	35
Hospodaření	37
Rozpočet	37
Veřejné zakázky za rok 2021	38
Kontakty	39
Inspectorate General of the Security Forces of the Czech Republic	42

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE

Zpráva o činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“) je každoročním shrnutím činnosti instituce, zahrnuje výsledky, problémy, se kterými se potýkáme, i úvahy pro naši další činnost.

Rok 2021 byl pro nás dalším rokem, který byl velmi silně ovlivněn covidovou pandemií. I přes to jsem velmi rád, že se nám dařilo držet úroveň trestního řízení. Byla vyhledána, dokumentována a vyšetřována řada kauz, které byly velmi sofistikované a složité, např. korupční trestné činy závažného charakteru, zneužití pravomoci úředních osob nebo závažné skupinové drogové delikty.

Nadále při naší činnosti platí, že není úkolem GIBS za každou cenu postihovat prostředky trestního práva každé protiprávní jednání příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů. Zásada subsidiarity trestní represe se prolíná veškerou činností GIBS na úseku trestního řízení, přičemž každý případ nutno posuzovat přísně individuálně. S tím souvisí též má snaha o do určité míry otevřenou GIBS tak, aby se slušní lidé této instituce nebáli a vnímali ji jako profesionální a spravedlivý úřad. Na druhou stranu nadále důsledně dbáme na to, aby v případě neoprávněného nařčení příslušníků bezpečnostních sborů z protiprávní činnosti, byla taková osoba sama postižena prostředky trestního práva.

Podářilo se nám v tomto období rovněž zlepšit podporu výkonu, zlepšili jsme spolupráci s dalšími subjekty a dařilo se nám také v jiných oblastech. Máme provedenou výraznou obměnu vozového parku, umístili jsme dvě teritoriální oddělení **do nových prostor**.

Snažíme se nadále klást důraz na preventivní činnost. Na školení a přednášky vysíláme zásadně jako lektory kolegy se zkušenostmi z praxe, kteří mohou velmi přesvědčivě a konkrétně hovořit o daných případech. Pracujeme na zvyšování úrovně vzdělávání, které jsme nastavili a dále v něm chceme pokračovat.

Rovněž bych chtěl v roce 2021 s potěšením vyzvednout úspěšnou personální politiku GIBS, kdy se podařilo doplňovat naše řady respektovanými příslušníky ze všech bezpečnostních sborů, zejména však z řad policie. Úspěšně došlo i k zařazení absolventů vysokých škol, kteří k nám přišli přímo z civilní sféry. V souvislosti s věkovým průměrem **našich příslušníků** musíme počítat s častějšími přirozenými odchody a je tedy na nás, abychom tipovali vhodné uchazeče o práci u GIBS, a to nejen z řad bezpečnostních sborů, ale v omezené míře i lidí z civilní sféry.

brig. gen. JUDr. Bc. Radim Dragoun, Ph.D.
ředitel

Generální inspekce bezpečnostních sborů

GIBS představuje ozbrojený bezpečnostní sbor, který byl zřízen zákonem č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o GIBS“), dnem nabytí účinnosti 1. ledna 2012. V čele GIBS stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává na návrh vlády a po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny příslušném ve věcech bezpečnosti předseda vlády, jemuž je ředitel z výkonu své funkce odpovědný. GIBS je organizační složkou státu a účetní jednotkou. Její příjmy a výdaje tvoří samostatnou kapitolu státního rozpočtu. Ředitel plní funkci vedoucího organizační složky státu.

Stěžejním úkolem GIBS podle ustanovení § 2 výše citovaného zákona je vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je

- a) příslušník Policie, Celní správy České republiky (dále jen „Celní správy“), Vězeňské služby České republiky (dále jen „Vězeňské služby) anebo GIBS,
- b) zaměstnanec Policie nebo GIBS, nebo
- c) zaměstnanec Celní správy anebo Vězeňské služby, pokud trestný čin byl spáchán v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů.

Dalším zákonným úkolem GIBS je vyšetřovat trestný čin

- a) příslušníka Policie, Celní správy, Vězeňské služby, nebo zaměstnance Policie a
- b) zaměstnance Celní správy nebo Vězeňské služby, pokud trestný čin byl spáchán v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů.

Dle ustanovení § 12 odst. 2 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu a dle § 12 odst. 2 písm. i) zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu je GIBS policejním orgánem.

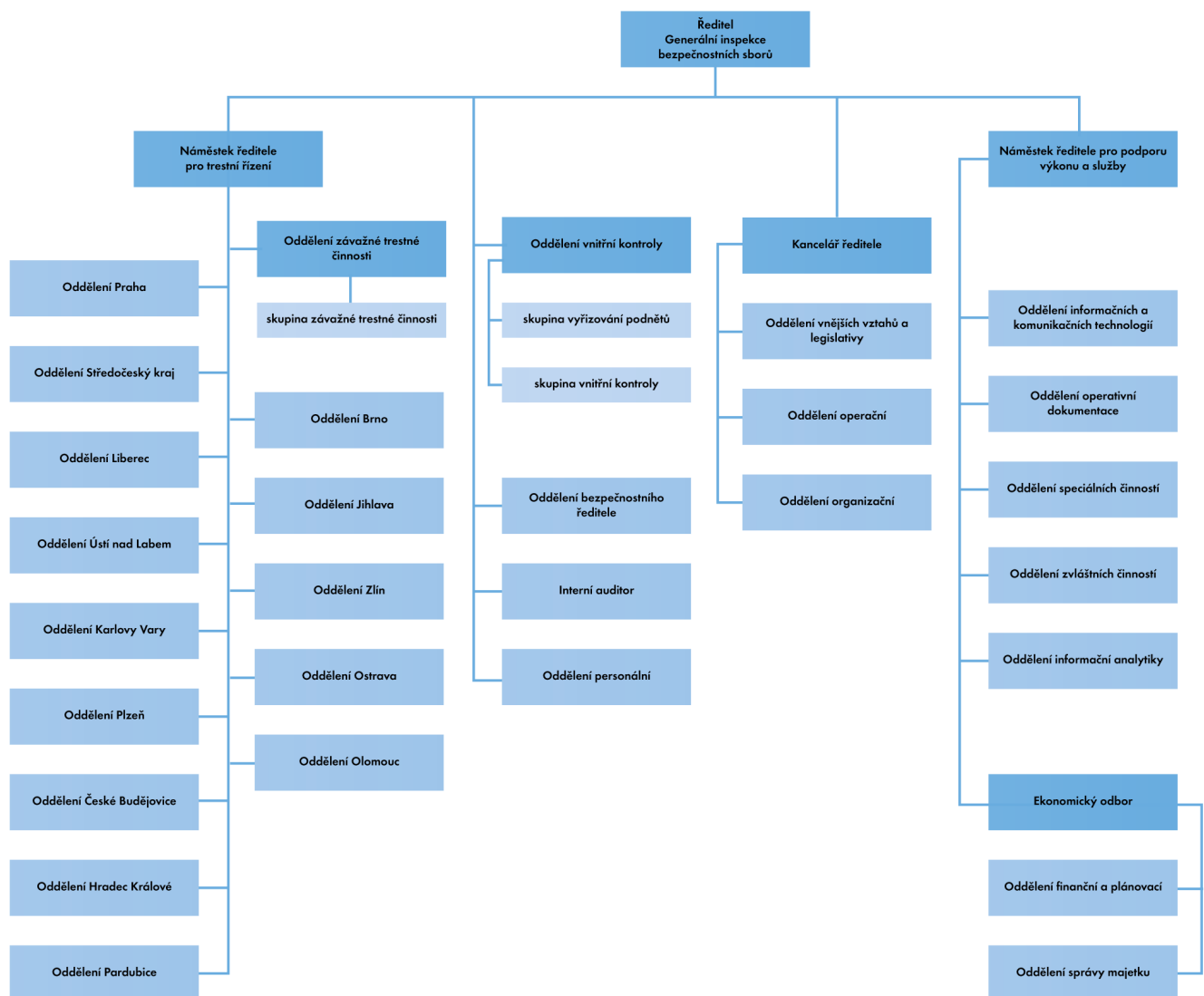
Dle ustanovení § 2 odst. 3 zákona o GIBS je jejím úkolem provádět zkoušku spolehlivosti u zákonem definovaných osob. Zkouška spolehlivosti spočívá v navození situace, kterou je zkoušená osoba povinna řešit, tato zkouška je blíže vymezena v ustanovení § 41 zákona o GIBS.

Jedním z dalších úkolů je dle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o GIBS sledování a vyhodnocování informací o protiprávní činnosti příslušníků Policie, příslušníků Vězeňské služby a příslušníků Celní správy. GIBS navrhuje opatření pro předcházení této protiprávní činnosti.

Výčet úkolů završuje ustanovení § 2 odst. 5 zákona o GIBS, podle kterého je jejím dalším úkolem vydávat metodická doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

V čele GIBS stojí ředitel, který přímo řídí náměstka pro trestní řízení, náměstka pro podporu výkonu služby, vedoucího kanceláře ředitele, vedoucího oddělení vnitřní kontroly, vedoucího oddělení personálního, bezpečnostního ředitele a interního auditora. Náměstkovi ředitele pro trestní řízení jsou podřízena výkonná teritoriální oddělení, která jsou dislokována v krajských městech a dále oddělení závažné trestné činnosti s celorepublikovou působností. Náměstkovi ředitele pro podporu výkonu služby jsou podřízeny organizační články zajišťující podporu výkonných oddělení v oblasti informačních a komunikačních technologií, operativní dokumentace, speciálních činností, zvláštních činností a informační analytiky. Dále ekonomický odbor, který zajišťuje činnost oddělení finančního a plánovacího a oddělení správy majetku. Vedoucí kanceláře ředitele řídí oddělení vnějších vztahů a legislativy, oddělení operační a oddělení organizační.

TRESTNÍ ŘÍZENÍ

ÚVOD DO TRESTNÍHO ŘÍZENÍ A PŘEHLED

Rok 2021 byl stejně jako rok předchozí v oblasti trestního řízení ovlivněn nastavenými opatřeními pro zamezení šíření pandemie COVID –19, v rámci kterých docházelo v nezbytně nutné míře k omezení některých činností. Také jsme stále dbali na to, aby se maximální možná část komunikace převedla do písemné a elektronické formy, např. ve vztahu k přijímání trestních oznámení a jiných podání.

I přes tato opatření v roce 2021 ukončila GIBS trestní řízení u 427 trestních spisů, z toho bylo 295 případů ukončeno v prověřování, 122 případů ve vyšetřování a v 10 případech bylo vedeno zkrácené přípravné řízení.

Celkem bylo stíháno nebo sděleno podezření ve zkráceném přípravném řízení 186 (+4) fyzickým a právnickým osobám. Fyzických osob bylo celkem 182 (0), z toho 95 (+4) příslušníků Policie, 3 (+2) příslušníci Celní správy, 47 (+13) příslušníků Vězeňské služby, 7 (-4) zaměstnanců Policie, 1 (0) zaměstnanec Celní správy, 5 (+2) zaměstnanců Vězeňské služby, 24 (-17) civilních osob a 4 (+4) právnické osoby.

Ve srovnání s rokem 2020 se jedná o navýšení o 4 trestně stíhané osoby. Nárůst trestně stíhaných osob je patrný především mezi příslušníky Vězeňské služby a dále u právnických osob.

Pokud bychom se zaměřili na trestní spisy, které napadly v roce 2021, GIBS prověřovala podezření z protiprávního jednání osob v celkem 411 (-3) případech, kdy k 58 trestním spisům jsme získali poznatky z vlastního šetření. Jednotlivé způsoby vyřízení trestních spisů, které jsme začali zpracovávat v roce 2021, jsou uvedeny v tabulce s názvem Způsob ukončení trestních spisů napadlých v roce 2021.

V roce 2021 regionem s největším počtem trestně stíhaných osob byl Moravskoslezský kraj s 31 (+17) osobami, dále území hlavního města Prahy s 28 (0) osobami a Ústecký kraj s 26 (+3) osobami. Region s nejnižším počtem trestně stíhaných osob byl Pardubický kraj se 3 (-16) osobami.

Ucelený přehled všech trestně stíhaných osob v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020, včetně údajů o osobách (pohlaví, typ pachatele, místo spáchání, věk, délka služby u bezpečnostního sboru, postavení v bezpečnostním sboru nebo místo služebního/pracovního zařazení) je obsahem následující tabulky.

TRESTNĚ STÍHANÉ OSOBY

ROZDÍL 2020/2021

	celkem	v %	rozdíl	v %
Celkem stíhané osoby	186	100	+4	+2,20
Podle typu	186	100	+4	+2,20
právnická osoba	4	2,15	+4	-
fyzická osoba	182	97,85	0	0,00

Podle pohlaví	182	100,00	0	0,00
muž	165	90,66	+6	+3,30
žena	17	9,34	-6	-3,30

Podle místa spáchání trestné činnosti	186	100,00	+4	+2,20
hlavní město Praha	28	15,05	0	0,00
Jihomoravský kraj	7	3,76	-8	-53,33
Jihočeský kraj	6	3,23	-15	-71,43
Pardubický kraj	3	1,61	-16	-84,21
Královéhradecký kraj	19	10,22	+17	+850
Kraj Vysočina	8	4,30	+5	+166,7
Karlovarský kraj	13	6,99	+10	+333,3
Liberecký kraj	19	10,22	-1	-5
Olomoucký kraj	6	3,23	-3	-33,33
Plzeňský kraj	8	4,30	+2	+33,33
Středočeský kraj	8	4,30	-11	-57,89
Moravskoslezský kraj	31	16,67	+17	+121,4
Ústecký kraj	26	13,98	+3	+13,04
Zlínský kraj	4	2,15	+4	-

Podle věku v době spáchání trestné činnosti	182	100,00	0	0,00
18 až 24	10	5,49	-6	-37,5
25 až 29	27	14,84	-6	-18,18
30 až 34	22	12,09	-1	-4,35
35 až 39	22	12,09	+2	+10
40 až 44	38	20,88	+10	+35,71
45 až 49	32	17,58	0	0,00
50 až 99	31	17,03	+1	+3,33

Podle délky služby/práce u sboru v době spáchání trestné činnosti	158	100,00	+17	+12,06
00 až 04	37	23,42	0	0,00
05 až 09	22	13,92	+2	+10
10 až 14	37	23,42	+8	+27,59
15 až 19	22	13,92	+2	+10
20 až 24	22	13,92	+7	+46,67
25 až 99	18	11,39	-2	-10

Podle funkce služebního/pracovního zařazení (vedoucí)	158	100,00	+17	+12,06
řídící pracovník	17	10,76	+7	+70
řízený pracovník	141	89,24	+10	+0,76

Podle místa služebního/pracovního zařazení	158	100,00	+17	+12,06
hlavní město Praha	34	21,52	-1	-2,94
Jihočeský kraj	6	3,80	-3	-33,33
Jihomoravský kraj	6	3,80	-5	-45,45
Karlovarský kraj	11	6,96	+8	+266,7
Kraj Vysočina	8	5,06	+4	+100
Královéhradecký kraj	18	11,39	+14	+350
Liberecký kraj	11	6,96	-9	-45
Moravskoslezský kraj	20	12,66	+6	+42,86
Olomoucký kraj	3	1,90	-3	-50
Pardubický kraj	3	1,90	-1	-25
Plzeňský kraj	6	3,80	+1	+20
Středočeský kraj	7	4,43	-1	-12,5
Ústecký kraj	21	13,29	+3	+16,67
Zlínský kraj	4	2,53	+4	-

Podle služební hodnosti a hodnostního označení	145	100,00	+19	+15,08
referent – rotný	0	0,00	0	-
vrchní referent – strážmistr	5	3,45	+3	+60
asistent – nadstrážmistr	13	8,97	-5	-27,78
vrchní asistent – podpraporčík	38	26,21	+5	+15,15
inspektor – praporčík	42	28,97	+1	+2,44
inspektor – nadpraporčík	1	0,69	-2	-66,67
vrchní inspektor – nadpraporčík	9	6,21	-2	-18,18
vrchní inspektor – podporučík	8	5,52	+7	+700
komisař – poručík	7	4,83	-2	-22,22
komisař – nadporučík	1	0,69	-4	-80
vrchní komisař – kapitán	12	8,28	+10	+500
vrchní komisař – major	2	1,38	+1	+100
rada – podplukovník	4	2,76	+4	-
rada – plukovník	2	1,38	+2	-
vrchní rada – plukovník	1	0,69	+1	-
vrchní státní rada – plukovník	0	0,00	0	-

PŘEHLED TRESTNĚ STÍHANÝCH OSOB V ROCE 2021

Přehled trestně stíhaných osob v roce 2021 – rozdělení dle dalších kritérií

Trestně stíhané osoby								
Příslušník	Příslušník Policie	Příslušník Vězeňské služby	Příslušník Celní správy	Zaměstnanec Policie	Zaměstnanec Vězeňské služby	Zaměstnanec Celní správy	OSOBY MIMO BEZPEČNOSTNÍ SBOR	Právníká osoba
Policie	95	47	3	7	5	1	24	4

Z toho:

Podle zavinění								
úmysl	68	42	1	6	5	1	24	4
nedbalost	27	5	2	1	0	0	0	0

Podle stadia trestného činu								
dokonaný	93	46	3	6	5	1	24	4
pokus	2	1	0	0	0	0	0	0

Podle doby spáchání trestného činu								
v době služby / v pracovní době	43	31	1	0	5	1
v době mimo službu / mimo prac. dobu	52	16	2	7	0	0

V souvislosti se zneužitím postavení příslušníka / zaměstnance								
ano	40	29	1	0	5	1
ne	55	18	2	7	0	0

V tabulce je bližší rozbor trestně stíhaných osob se zaměřením na jejich zavinění, stadia trestného činu, doby spáchání trestného činu a rozdělení, zda ke spáchání došlo v souvislosti se zneužitím pravomoci či nikoli.

Způsob ukončení trestních spisů napadlých v roce 2021

Vyřízeno podle trestního řádu:	počet
§ 159a odst. 1 – odloženo - skutek se nestal nebo není trestným činem	81
§ 159a odst. 1 písm. a) – odevzdání věci k projednání přestupku	10
§ 159a odst. 1 písm. b) – odevzdání věci ke kázeňskému/kárnému projednání	58
§ 159a odst. 2 – odloženo nepřípustné trestní stíhání	5
§ 159a odst. 3 – zastavení trestního stíhání neúčelnost	0

§ 159a odst. 4 – zastavení trestního stíhání dosažení účelu	0
§ 159a odst. 5 – odloženo pachatel nezjištěn	8
§ 172 odst. 1 – zastavení trestního stíhání státním zástupcem	2
§ 179c odst. 1 – zkrácené přípravné řízení předložení státnímu zástupci	8
§ 307 odst. 1 – podmíněné zastavení trestního stíhání	16
§ 166 odst. 3 – návrh na podání obžaloby	19
§ 171 odst. 1 – postoupení věci jinému orgánu	0
§ 309 – narovnání	1
§ 159b – dočasně odloženo	0
Jiný způsob, podezření neprokázáno	5
Vyřízeno jinak (předáno Policii, SKPV, jinému orgánu, sloučeno)	13
CELKEM	226

Výše uvedený přehled se vztahuje pouze na trestní řízení, která napadla v hodnoceném roce a v témže roce byla ukončena. Jedná se především o skutkově jednodušší trestnou činnost, která je méně náročná na dokazování. V uplynulém roce jsme se opětovně zaměřili na složitější trestnou činnost, kde jsme zejména dbali na kvalitu trestního řízení. O této činnosti vypovídá přehled všech ukončených spisů v rámci roku 2021 bez ohledu na to, kdy napadly. Zde jsou obsaženy také kauzy, kdy jejich trestní řízení překračovalo z roku 2020 do roku 2021.

Statistika ukončení trestních spisů v průběhu roku 2021

Vyřízeno podle trestního řádu:	počet
§ 159a odst. 1 – odloženo - skutek se nestal nebo není trestným činem	142
§ 159a odst. 1 písm. a) – odevzdání věci k projednání přestupku	14
§ 159a odst. 1 písm. b) – odevzdání věci ke kázeňskému/kárnému projednání	92
§ 159a odst. 2 – odloženo nepřípustné trestní stíhání	7
§ 159a odst. 3 – zastavení trestního stíhání neúčelnost	0
§ 159a odst. 4 – zastavení trestního stíhání dosažení účelu	0
§ 159a odst. 5 – odloženo pachatel nezjištěn	15
§ 172 odst. 1 – zastavení trestního stíhání státním zástupcem	2
§ 179c odst. 1 – zkrácené přípravné řízení předložení státnímu zástupci	9
§ 307 odst. 1 – podmíněné zastavení trestního stíhání	26
§ 166 odst. 3 – návrh na podání obžaloby	92
§ 171 odst. 1 – postoupení věci jinému orgánu	0
§ 309 – narovnání	1
§ 159b – dočasně odloženo	0
Jiný způsob, podezření neprokázáno	8
Vyřízeno jinak (předáno Policii, SKPV, jinému orgánu, sloučeno)	19
CELKEM	427

Poměr napadlých a ukončených spisů v roce 2021

stav spisů	počet
Nápad spisů celkem za rok 2020	411
Celkem spisů ukončených za rok 2020	427
Plnění v %	103,89

Původ spisů napadlých v roce 2021

Původ spisu	počet
Vlastní poznatky	58
Vyloučeno z vlastních čísel trestních spisů	18
Policie	194
Vězeňská služba	32
Celní správa	6
Fyzická osoba	66
Státní zastupitelství	29
Ostatní (Armáda České republiky, finanční úřad, právnické osoby atd.)	8
Celkem	411

GIBS dále vedla **997 (-3)** spisů v rámci šetření dle zákona o GIBS, **790 spisů bylo ukončeno**, přičemž ve **125 (+92)** případech byl spisový materiál postoupen příslušnému služebnímu funkcionáři k posouzení možného kázeňského přestupku. Po odborném posouzení všech podání a nastavení způsobu jejich vyřizování, je velký počet těchto podání v případech, kdy se jedná o stížnost na postup policejních orgánů, rovnou postupován dle věcné příslušnosti např. dozorovým státním zástupcům, či dalším orgánům k provedení kázeňských řízení nebo jiných opatření. Tyto spisy v tomto počtu zahrnuty nejsou. Pod samostatná čísla jednací GIBS evidovala v roce 2021 celkem 1 398 podání, kdy po jejich vyhodnocení GIBS přijala příslušná opatření, zpravidla se jednalo o postoupení věci dle věcné příslušnosti a vyznění podatele o tomto postupu.

SLEDOVANÉ PROBLEMATIKY PROTIPRÁVNÍCH JEDNÁNÍ

Určitým typům protiprávního jednání v bezpečnostních sborech věnuje GIBS zvýšenou pozornost. Soustřeďuje se na příčiny, které k jejich spáchání vedly, a na okolnosti, které je v bezpečnostních sborech doprovázejí. GIBS shromažďuje také meritorní rozhodnutí ve věci, která by mohla být následně zevšeobecněna a použita při prověřování obdobných případů.

Trestná činnost v oblasti korupčního jednání a zneužití funkce

V roce 2021 GIBS zdokumentovala celkem **8 (-3)** trestních spisů (dále jen „případů“) vykazujících znaky korupčního jednání. Trestní stíhání bylo zahájeno vůči celkem **26 (+9)** fyzickým osobám a **2 (+2)** právnickým osobám. Z toho se jednalo o **9 (+4)** příslušníků Policie, žádného zaměstnance Policie, žádného příslušníka Celní správy, žádného zaměstnance Celní správy, **žádného** příslušníka Vězeňské služby, **1 (+1)** zaměstnance Vězeňské služby a **16 (+4)** civilních osob a **2 (+2)** právnických osob, jejichž trestné činy souvisely s trestnou činností příslušníků bezpečnostních sborů v působnosti GIBS.

Nejčastější formy korupce byly v bezpečnostních sborech identifikovány opět zejména následující:

- přijetí úplatku v souvislosti s trestním řízením, nebo při řešení přestupků na úseku dopravy,
- neoprávněné lustrace v informačních systémech.

Inspektoři GIBS obvinili dne 14. dubna 2021 z několika trestných činů v rámci rozsáhlého úniku informací poskytnutých za úplatu 3 policisty, dva z Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV a jeden z KŘP Moravskoslezského kraje. V této souvislosti dále obvinili 4 civilní osoby, z toho dva bývalé policisty a jednu právnickou osobu. V zadokumentovaném období bylo zjištěno, že policisté společně se dvěma bývalými policisty měli poskytovat neveřejné informace z policejních evidencí movitým podnikatelům za úplatu. Záměrem bylo zjištění, zda jsou tyto osoby, případně jimi ovládané společnosti, prověřované. V případě kladného výsledku by pak mohli podnikatelé konkrétní trestní řízení ovlivnit ve svůj prospěch nebo dosáhnout zmaření jednotlivých úkonů v trestním řízení. Podnikatelé za poskytování této „ochrany“ zaplatili minimálně 1 mil. Kč. Na základě výše uvedených skutečností bylo policejním orgánem GIBS proti osobám zahájeno trestní stíhání z přečinů neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací i ve formě účastenství, zneužití pravomoci úřední osoby i ve formě účastenství, dále ze zločinu přijetí úplatku i ve formě účastenství a zločinu podplacení. Dne 25. května pak inspektoři rozšířili trestní stíhání o policistku zařazenou na odboru obecné kriminality z KŘP Jihočeského kraje a bývalého policistu. Policistka je stíhána z přečinu neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací a zneužití pravomoci úřední osoby. Bývalý policista je stíhán z účastenství na přečinu neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací. V případě prokázání viny hrozí oběma až pětiletý trest odnětí svobody. Dne 23. 11. 2021 bylo rozšířeno trestní stíhání o jednoho policistu, civilní osobu a právnickou osobu za přečin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby a z účastenství na přečinu zkrácení daně, poplatku a podobné platby ve formě návodu. V případě prokázání viny hrozí osobám až tříletý trest odnětí svobody nebo zákaz činnosti.

Zaměstnanec Vězeňské služby ČR zařazen na oddělení logistiky ve Věznici Rýnovice měl přijmout nabídku od dvou odsouzených vězňů a převzít mimo věznici zakázané věci, které měl pronést skrytě do věznice. V některých případech, minimálně ve čtyřech, měl pracovník obdržet finanční hotovost jako úplatek. Nejméně od léta roku 2020 do prvního čtvrtletí roku 2021 pracovník navázal kontakt ve věznici se dvěma odsouzenými, od nich měl získat kontakt na osoby mimo věznici a díky nim měl skrytě pronést odsouzeným námi zadokumentovaných 7 mobilních telefonů. Za tuto „službu“ měl obdržet nejméně 3 800,- Kč v hotovosti. Dva odsouzení, kteří tuto činnost iniciovali, měli poskytnout úplatek přes osoby mimo věznici. Celkem čtyři odsouzení pak mobilní telefony měli užívat. Na základě detailního prověření bylo postupně v roce 2021 zahájeno trestní stíhání pro několik dílčích skutků proti pracovníkovi Vězeňské služby ČR, čtyřem odsouzeným a jedné civilní osobě. Proti pracovníkovi Vězeňské služby ČR bylo zahájeno trestní stíhání pro přečiny přijetí úplatku, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a v případě prokázání viny mu hrozí až čtyřletý trest odnětí svobody. Proti třem vězňům a civilní osobě bylo zahájeno trestní stíhání pro přečiny podplacení a maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a v případě prokázání viny jim hrozí až dvouletý trest odnětí svobody. Proti čtvrtému vězni bylo zahájeno trestní stíhání pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a taktéž mu hrozí v případě prokázání viny až dvouletý trest odnětí svobody. Dne 7. ledna 2022 byl předložen státnímu zástupci návrh na podání obžaloby z výše uvedených trestných činů.

GIBS dále sleduje případy, které ve výroční zprávě za rok 2020 uvedla jako příklady některých závažných a sledovaných forem trestné činnosti. Rádi bychom u jednotlivých problematik poskytli i informace o aktuálním vývoji či stavu některých z nich.

Případ dvou policistů z odboru dopravní policie Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, kteří v rámci výkonu své služby na dálnici D3 v únoru 2020 opakovaně přijali finanční hotovost jako úplatek od uplácějících civilních osob. Okresní soud v Táboře nejprve dne 18. 5. 2021 schválil dohodu o vině a trestu sjednanou mezi obžalovanými dnes již bývalými policisty, některými civilisty, kteří všichni doznali své protiprávní jednání a státním zástupcem, přičemž bývalé policisty potrestal tresty odnětí svobody na 3 roky s podmíněnými odklady na 4, resp. 5 let, peněžitými tresty ve výši 80.000,-Kč, resp. 100.000,-Kč, 3 civilní osoby pak peněžitými tresty v rozpětí od 34.770,-Kč do 140.000,-Kč, v hlavním líčení, konaném dne 18. 5. 2021 pak potrestal zbývající civilní osoby peněžitými tresty v rozpětí od 36.600,-Kč do 40.260,-Kč. Tato rozhodnutí jsou pravomocná.

Případ muže z Prahy, vystupující jako vysoce postavený příslušník GIBS, který se společně se dvěma společníky, kteří vystupovali jako policisté a svou přítelkyní, která jejich jednání jako skutečná policistka, zařazená na Ředitelství služby cizinecké policie kryla, zajišťovali za úplatu v řádu statisíců fiktivně cizincům různých národností vyřízení českého státního občanství, pobytu na území České republiky či jeho prodloužení. Městské státní zastupitelství v Praze dne 6. 12. 2021 podalo v této věci obžalobu Obvodnímu soudu pro Prahu 4.

Trestná činnost v oblasti úniků informací

Práce s informacemi je jedním ze základních pilířů činnosti bezpečnostních sborů. Bezpečnost státu je dominantní oblastí, na kterou mají úniky informací nejzávažnější dopad a způsobené škody jsou nenahraditelné. Únikem informací přitom může být celá škála nakládání s informací v rozporu s povinnou mlčenlivostí příslušníků nebo zaměstnanců bezpečnostního sboru. Práce s informacemi zahrnuje v konkrétní rovině vše od zjištění informace v informačním systému a její předání nepovolané osobě, přes zjištění konkrétního obsahu části vedeného spisového materiálu a sdělení neoprávněné osobě, až po cílené krytí osoby pachatele a cílené sdělování veškerého dění kolem ní.

Policie, Celní správa, Vězeňská služba a GIBS jsou složkami, které na základě zákonných oprávnění výrazným způsobem zasahují do základních lidských práv a svobod. Z tohoto důvodu shromažďují a zpracovávají velké množství údajů o osobách, věcech a událostech, které nezbytně potřebují pro plnění zákonných úkolů. Úniky takových informací mohou zmařit řízení vedené těmito orgány, řádné plnění služebních úkolů, nebo vážně ohrozit bezpečnost státu a osobní integritu dotčených osob. Mimo to také snižují důvěru veřejnosti v celý bezpečnostní systém.

K únikům informací v roce 2021 docházelo nejčastěji úmyslným poskytnutím informace za účelem získání neoprávněného prospěchu.

V oblasti úniků informací z bezpečnostních sborů v roce 2021 zadokumentovala GIBS celkem **13 (+2)** případů. Trestní stíhání bylo zahájeno vůči **6 (+3)** osobám, z toho se jednalo o **2 (0)** příslušníky Policie, **1 (+1)** příslušníka Vězeňské služby, **1 (+1)** příslušníka Celní správy, **1 (+1)** zaměstnance Celní správy a **1 (0)** civilní osobu.

V oblasti šetření a prověřování možných úniků informací z trestního řízení hraje nezaměnitelnou roli především dozorový státní zástupce předmětného trestního řízení, který kvalifikovaně posoudí, zejména škodlivost daného jednání s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe, tedy s ohledem na ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku. Tato zásada de facto znamená, že v případech méně společensky škodlivých postačí kázeňský postih provinilce namísto postihu soudního.

Oblasti úniků informací z bezpečnostních sborů věnuje GIBS stále značnou pozornost a ve spolupráci s vedením bezpečnostních sborů jsou k eliminaci možných úniků navrhována preventivní opatření.

S problematikou úniků informací je velmi úzce propojena počítačová kriminalita, někdy též nazývaná jako „kyberkriminalita“. Dle statistického výstupu GIBS o počtech trestných činů spáchaných příslušníky a zaměstnanci bezpečnostních sborů včetně civilních osob v roce 2021 bylo zadokumentováno celkem 11 skutků neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací dle ustanovení § 230 trestního zákoníku.

Dne 19. září 2021 GIBS zahájila trestní stíhání proti dvěma příslušníkům Celní správy ČR a jednomu cizinci. Tímto případem se GIBS začala zabývat na základě podnětu od jiného bezpečnostního sboru. Jeden z celníků, jakožto hlavní aktér, měl poskytnout neoprávněně neveřejné informace z informačních systémů Celní správy ČR cizímu státnímu příslušníkovi, kdy tyto informace měl získat od svého kolegy. Získané informace měl předat cizinec v jednom případě osobě pohybující se v oblasti kasin a hazardních her. V druhém případě poskytnuté informace měly sloužit cizinci k vydírání osoby, která mu měla odmítnout vytvořit systém sloužící k prolomení zabezpečení a ochranných prvků na úseku hazardních her za účelem dosažení neoprávněného finančního profitu. V dalších případech celníci měli předávat informace o plánovaných celních kontrolách kasin a heren na území ČR, a to podnikateli napojeného na kasina. Jeden z obviněných celníků je stíhán z účasti na zločinu vydírání ve formě pomoci, ze zneužití pravomoci úřední osoby a neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací. Cizinec je stíhán ze zločinu vydírání, z účasti na přečinu zneužití pravomoci úřední osoby ve formě návodu a z účasti na neoprávněném přístupu k počítačovému systému a nosiči informací ve formě návodu. V případě prokázání viny hrozí dvěma hlavním aktérům až osmiletý trest odnětí svobody. Druhý celník je stíhán z přečinu zneužití pravomoci úřední osoby a z přečinu neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací a v případě prokázání viny mu hrozí až pětiletý trest odnětí svobody.

Další případ, který byl již zveřejněn, je případ pražského policisty, zařazeného na odboru hospodářské kriminality, který žádal prostřednictvím civilní osoby úplatky. Tento prostředník docházel za vytipovanými lidmi, kteří figurovali v konkrétním trestním řízení jako podezřelí v nezákonném obchodování s nelegálními přípravky. Prostředník jim následně nabízel poskytnutí informací ze spisového materiálu a plánovaných policejních úkonech. Za tyto „služby“ pak policista přes svého prostředníka požadoval až 20.000.000,- Kč. Policista byl Městským soudem v Praze odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 6 let se zařazením do věznice s ostrahou a k peněžitému trestu ve výši 200.000,- Kč. Civilní osobu pak k trestu odnětí svobody na 2 roky s podmíněným odkladem jeho výkonu na 2 roky. Vrchní soud v Praze na základě odvolání obžalovaného policisty tomuto zmírnil uložený trest odnětí svobody na 3 roky s podmíněným odkladem na dobu 5 let, přičemž původně uložený peněžitý trest mu naopak zvýšil na 300.000,-Kč. Toto rozhodnutí je pravomocné.

Trestná činnost v oblasti extremismu, omamných a psychotropních látek a domácího násilí

V oblasti extremismu v roce 2021 GIBS nezažila trestní stíhání proti žádné osobě, to však neznamená, že bychom se této oblasti nevěnovali. Plně si uvědomujeme i v kontextu celosvětového vývoje ve společnosti závažnost jednání, které může mít znaky extrémismu či projevy tzv. „předsudečné nenávisť“. Takové projevy nemusí nutně naplňovat skutkovou podstatu trestných činů, může se jednat například o kázeňská provinění. Jak my tak i vedení bezpečnostních složek v naší kompetenci jsme si plně vědomi, že takové jednání není u příslušníků bezpečnostních sborů v žádném případě akceptovatelné a důraz je zde kladen i na prevenci.

V oblasti zneužívání omamných a psychotropních látek v roce 2021 zdokumentovala GIBS celkem 17 (+3) případů. Trestní stíhání bylo zahájeno vůči 6 (-16) osobám. Jednalo se o 1 (-2) příslušníka Policie, 2 (+2) příslušníky Vězeňské služby, 1 (+1) příslušníka Celní správy, 1 (+1) zaměstnance Celní správy a 1 (-17) civilní osobu.

Příslušník Vězeňské služby ČR, zařazen jako dozorce ve Věznici Valdice, je stíhán za řízení motorového vozidla po užití omamných a psychotropních látek, za jejich přechovávání, výrobu a za pronášení zakázaných věcí odsouzeným. V prvním případě dozorce v březnu 2020 řídil své osobní motorové vozidlo, ve kterém ho zastavila hlídka Policie ČR. Na místě se podrobil kontrole na přítomnost požití jiných návykových látek, kdy mu vyšel pozitivně výsledek na látku Amphetamin/Metamphetamin a Canabis. Následně se dozorce podrobil lékařskému vyšetření, které látky v těle potvrdilo. Tedy řídil své vozidlo po předchozím užití marihuany a pervitinu. Ve druhém případě dozorce v období nejméně od září 2019 do března 2020 po dohodě se dvěma odsouzenými měl pronášet do věznice za finanční hotovost nepovolené předměty a omamné a psychotropní látky. Domovní prohlídkou bylo zajištěno téměř 470 g konopí, které obsahovalo dle odborného vyjádření téměř 30 g čisté účinné látky. Na základě výše uvedených skutečností Generální inspekce v únoru roku 2021 zahájila trestní stíhání proti příslušníkovi Vězeňské služby ČR z přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky, zneužití pravomoci úřední osoby, nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a přechovávání omamné psychotropní látky a jedu. V případě prokázání viny hrozí příslušníkovi až pětiletý trest odnětí svobody.

Policista zařazený na Územním odboru Rychnov nad Kněžnou Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje v době mimo službu měl nelegálním způsobem opatřovat a předávat omamné a psychotropní látky a v době služby poskytovat informace o pohybu policejních hlídek civilním osobám. V námi z dokumentovaných třech případech nejméně od října 2020 do května 2021 měl policista opatřit metamfetamin-pervitin pokaždé o hmotnosti 3-3,5 gramů v celkové hodnotě 10 000,- Kč a předat jej civilní osobě. Civilní osoba pervitin měla použít buď pro vlastní potřebu, nebo k další distribuci. Dále v období nejméně od prosince 2020 do května 2021 měl dvěma civilním osobám poskytovat informace o pohybu policejních vozidel a policejních hlídek. Tyto informace měl sdělovat, aby se osoby vyhnuly policejním kontrolám, jelikož měl informace, že pozbyly řidičské oprávnění a i přesto motorové vozidlo užívaly. Provedenou domovní prohlídkou bylo u policisty mimo jiné zajištěno 7 ks malých rostlinek konopí a zelenohnědá drť, přičemž dle odborného vyjádření je celková hmotnost zajištěného konopí 64,6 gramů a v nich je obsaženo 3,14 gramů čisté účinné látky. Proti policistovi bylo v květnu 2021 zahájeno trestní stíhání pro přečiny nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy a zneužití pravomoci úřední osoby. V případě prokázání viny mu hrozí až pětiletý trest odnětí svobody. Dne 11. ledna 2022 státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové podal obžalobu na policistu pro výše uvedené přečiny.

Případ občanského zaměstnance věznice, který zde pracoval jako šéfkuchař a který minimálně od března 2019 předával metamfetamin - pervitin odsouzenému a tento následně pervitin distribuoval mezi ostatní vězně společně se svým odsouzeným bratrem. V této souvislosti bylo obviněno celkem 14 osob, které páchaly trestnou činnost jako organizovaná zločinecká skupina s konkrétním rozdělením rolí. Krajské státní zastupitelství v Hradci Králové dne 31. 5. 2021 podalo Okresnímu soudu v Pardubicích obžalobu na všechny obviněné.

Případ policisty, služebně zařazeného na Krajském ředitelství policie Středočeského kraje na Územním odboru Příbram, který v průběhu ledna a února 2020 neoprávněně vyrobil psychotropní látku metamfetamin a dále převážel ze zahraničí přípravky k jeho výrobě. Společně s jednou civilní osobou a bez povolení z Polska dovezl svým osobním automobilem několik desítek balení léčivých přípravků obsahujících látku pseudoefedrin a následně se společně několikrát dopustili výroby metamfetaminu. Výrobě přihlížela a asistovala druhá civilní osoba, která je taktéž uživatelkou drog. Krajský soud v Praze odsoudil dne 3. 2. 2021 dnes již bývalého policistu k trestu odnětí svobody na 2 roky s podmíněným odkladem na dobu 30 měsíců s dohledem, civilní osobu pak na stejnou dobu odnětí svobody s podmíněným odkladem na dobu o 10 měsíců delší rovněž s dohledem, přičemž svým rozhodnutím mírně korigoval předchozí rozsudek Okresního soudu v Příbrami, jež obžalované rovněž uznal vinnými.

Případ policisty, zařazeného na pražském oddělení pohotovostní motorizované jednotky, který svým obchodem s drogami nevědomě přivedl GIBS na stopu organizované skupiny Čechů, kteří získávali drogy ze Španělska. Příslušník policie, nejméně od února do listopadu roku 2020 obstarával jak pro sebe, tak pro své známé kokain, jehož prodejem si přivydělával, a to v minimálně 26 případech. Jeho dodavatel, jakožto hlavní organizátor této trestné činnosti, drogy získával přes kontakty působící ve Španělsku, a to konkrétně přes Čecha, který ve Španělsku pobýval. Další muž měl pak působit jako kurýr. Městské státní zastupitelství v Praze dne 15. 11. 2021 podalo Městskému soudu v Praze obžalobu na všechny obviněné.

V oblasti domácího násilí v roce 2021 zdokumentovala GIBS celkem **9 (-5)** případů. Trestní **stíhání nebylo zahájeno vůči žádné osobě (-3)**.

V těchto případech se zejména jedná o selhání jednotlivců, které přímo nesouvisí s plněním služebních úkolů. V některých námi prověřovaných případech nebyl v souladu s § 163 tr. řádu dán souhlas poškozené osoby k zahájení trestního stíhání.

Trestná činnost s podezřením na nepřiměřené násilí, brutalitu, mučení a nelidské a jiné kruté zacházení při výkonu pravomoci příslušníků bezpečnostních sborů

Činnost GIBS v této oblasti spočívá zejména ve sledování a vyhodnocování informací o násilném jednání vůči osobám omezeným na osobní svobodě, nebo osobám, proti kterým směřují zákroky příslušníků bezpečnostních sborů. Především se jedná o prověřování podnětů poškozených osob, informací předávaných bezpečnostními sbory, ale i získaných z vlastní operativně pátrací činnosti GIBS.

V oblasti nepřiměřeného násilí při výkonu pravomoci příslušníků bezpečnostních sborů v roce 2021 GIBS zdokumentovala celkem **34 (+4)** případů. Trestní stíhání bylo zahájeno vůči **30 (+11)** osobám, jednalo se o **5 (+1)** příslušníků policie, z toho u **3** příslušníků policie se jednalo přímo o trestné činy dle § 149 mučení a jiné nelidské a kruté zacházení. Dále bylo zahájeno trestní stíhání vůči **25 (+10)** příslušníkům Vězeňské služby a z toho u **7** příslušníků Vězeňské služby se jednalo přímo o trestné činy dle § 149 mučení a jiné nelidské a kruté zacházení.

Příslušník Policie ČR zařazený na Územním odboru Jindřichův Hradec Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v srpnu 2020 zakročoval v chatové oblasti proti muži, který na následky střelných poranění zemřel. Policista společně se svým kolegou jeli na základě oznámení do chatové oblasti, kde se vyskytoval muž, který pod vlivem alkoholu poškozoval vnitřní vybavení užívané chaty. Po příjezdu na místo měli policisté spatřit muže, který měl přicházet k chatě a jevit známky ovlivnění alkoholem. Jeden z policistů měl použít

služební zbraň jako donucovací prostředek, měl jí mířit na muže a měl jej vyzývat, aby si lehl, muž však bez reakce měl směřovat k policistovi. Ten měl následně na muže vystřelit, a i když jej zasáhl a případný útok od něho již nehrozil, měl na něj vystřelit a zasáhnout jej ještě dvakrát. Na základě detailního dokazování, mimo jiné znaleckých posudků z oborů soudního lékařství, balistiky, biomechaniky a psychiatrie policejní orgán GIBS uzavřel, že ze strany zakročujícího policisty se jednalo o exces z nutné obrany spáchaný ve stavu silného psychického rozrušení. Proti policistovi bylo 20. dubna 2021 zahájeno trestní stíhání pro zločin zabití a přečin zneužití pravomoci úřední osoby, za které mu v případě prokázání viny hrozí až desetiletý trest odnětí svobody. Státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích podal na obviněného policistu dne 3. ledna 2022 obžalobu.

Sedm dozorců z věznice Světlá nad Sázavou se mělo v lednu 2020 podílet na několikahodinovém fyzickém i psychickém mučení odsouzené ženy. Odsouzenou po jejím nevhodném verbálním chování mělo pět dozorců, po souhlasu jejich nadřízené a dozorčí uzavřeného oddělení, nejprve neoprávněně a bez právního důvodu omezit na osobní svobodě tak, že jí měli připoutat služebními pouty k okenní mříži, přičemž ruce měla od sebe a v úrovni hlavy. Po dvou hodinách měla být poškozená přepoutána do polokleku s rukama ve vodorovné poloze a o další půl hodinu později jí dozorcí měli ruce přepoutat do maximální možné šířky od těla, a to na téměř další hodinu. Po celou dobu dozorcí měli úmyslně nechat otevřené okno, kdy na odsouzenou proudil s ohledem na lednové počasí chlad a měli ji ponižovat. Na základě detailního prověřování a opatřených důkazních materiálů GIBS zahájila trestní stíhání proti sedmi příslušníkům Vězeňské služby ČR pro zločin mučení a jiné nelidské a kruté zacházení. Dne 29. 11. 2021 pak navrhla všech sedm dozorců obžalovat a dne 20. 12. 2021 státní zástupce obžalobu podal. V případě prokázání viny všem hrozí až osmiletý trest odnětí svobody. GIBS se začala případem zabývat na základě spolupráce s Vězeňskou službou ČR, kdy kontrolní orgány příslušné věznice případ odhalily, okolnosti prošetřily a na základě podezření ze spáchání trestného činu sedmi příslušníků případ předaly inspekci. Všech sedm příslušníků bylo zproštěno výkonu služby.

Příslušníci Vězeňské služby ČR ve věznici Valdice ve dvou případech měli fyzicky napadnout odsouzené nebo takovému napadání přihlížet. První případ fyzického napadení se odehrál v květnu 2020, kdy šest dozorců mělo vstoupit do cely odsouzeného za účelem provedení prohlídky. Příslušníci si měli vynucovat od odsouzeného fyzickým nátlakem sdělení, kde v cele se nacházejí nepovolené věci, a to tak, že měl být udeřen do tváře, měla mu být silným tlakem lámána operovaná noha a měla mu být obtočena jeho ruka okolo krku a tím vyvíjen silný tlak na dýchací cesty. Poškozenému tímto jednáním dozorcí měli způsobit drobná poranění, a to podlitiny a škrábance, a dále mu tímto měly být způsobeny přetrvávající záškuby těla. Druhý případ se odehrál v březnu 2021, kdy tři dozorcí opětovně za účelem prohlídky vstoupili do cely dalšího odsouzeného. V cele ho měl fyzicky napadnout jeden z dozorců z předchozího popisovaného případu tak, že do něho měl kopat a šlapat na něj a nejméně desetkrát ho tzv. zakleknout. Dále měl být poškozený udeřen do zadní části hlavy. Dva zbylí dozorcí celému incidentu měli přihlížet. Tímto jednáním měly být poškozenému odsouzenému způsobeny otlaky, hematomy a odřeniny. Policejní orgán GIBS zahájil trestní stíhání dne 15. října 2021, a to proti osmi příslušníkům Vězeňské služby ČR. Dva příslušníci jsou stíháni za zvlášť závažný zločin zneužití pravomoci úřední osoby a za přečin vydírání, za což jim v případě odsouzení hrozí až desetiletý trest odnětí svobody. Šest dozorců je stíháno za přečin zneužití pravomoci úřední osoby, za což jim hrozí v případě odsouzení až pětiletý trest odnětí svobody. O prvním případě napadení se GIBS dozvěděla díky oznámení jiného odsouzeného. Druhý případ pak oznámil inspekci příslušný kontrolní orgán Vězeňské služby ČR.

Případ, jehož podstata tkví v naprosto bezprecedentním zacházení se zadrženým člověkem ze strany dvou příslušníků policie, zařazených na Krajském ředitelství policie Jihočeského kraje, kteří zadrženého, který byl osobou s poměrně rozsáhlou kriminální minulostí, vydíráním nutili k přiznání něčeho, co nespáchal, a to i za použití násilí. Jeden z obviněných policistů, bohužel, v průběhu vyšetřování spáchal sebevraždu. Okresní soud v Českých Budějovicích sice druhého policistu uznal vinným ze spáchání trestných činů a odsoudil jej k podmíněnému trestu odnětí svobody, Krajský soud v Českých Budějovicích však jednání policisty opakovaně posoudil jako kázeňský přestupek. Nejvyššího soud na základě podaného dovolání státního zástupce dokonce dvakrát takové rozhodnutí krajského soudu zrušil. Krajský soud v Českých Budějovicích nakonec dne 28. 6. 2021 uznal policistu vinným a odsoudil jej k trestu odnětí svobody na 1 rok s podmíněným odkladem na dobu 18 měsíců. Toto rozhodnutí je pravomocné. Dovolání, podané tentokrát odsouzeným policistou, bylo Nejvyšším soudem dne 24. 11. 2021 odmítnuto.

Trestná činnost páchaná v souvislosti s pandemií COVID-19

Tak jako v předchozím roce, tak jsme se i nyní setkali i s trestnou činností, která byla spáchána přímo v souvislosti s nemocí COVID-19 a sice ve formě šíření nakažlivé lidské nemoci.

Příslušník Vězeňské služby ČR, zařazen jako strážný ve Věznici Plzeň, v průběhu února roku 2021 opustil bydliště a pohyboval se bez ochrany dýchacích cest, a to přestože byl pracovníky Krajské hygienické stanice Plzeňského kraje informován o pozitivním výsledku svého testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 (COVID-19) a byl řádně poučen o podmínkách izolace a karantény. V průběhu izolace měl mít nicméně v péči své nezletilé děti, které si převzal od bývalé manželky, kterou neinformoval o své nákaze. Dále své děti dovedl k prezenční výuce do základní a mateřské školy, kde obě strávily celou vyučovací dobu s ostatními spolužáky a učiteli, aniž by příslušník školská zařízení informoval o své pozitivitě na vir. Bývalá manželka si po dvou dnech nezletilé děti převzala zpět do své péče opět bez jakékoliv informace o jeho nákaze. Proti příslušníkovi bylo zahájeno dne 8. července 2021 trestní stíhání ze spáchání zločinu šíření nakažlivé lidské nemoci. Státní zástupce a příslušník v září uzavřeli dohodu o vině a trestu a dne 21. října 2021 byl příslušník odsouzen Okresním soudem Plzeň - Jih k trestu odnětí svobody pod dolní hranicí trestní sazby ve výměře 18 měsíců s podmíněným odkladem jeho výkonu na dvouletou zkušební dobu.

Případ zaměstnankyně policie zveřejněný v předchozím roce, zařazené na Krajském ředitelství policie Královéhradeckého kraje, která, plně si vědoma toho, že byla pozitivně testována na nemoc Covid-19 a byla poučena o izolaci, opustila v době této izolace své bydliště, pohybovala se mezi lidmi, ve vlaku i v budově Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje. Okresní soud v Hradci Králové dne 1. 10. 2021 schválil dohodu o vině a trestu, sjednanou mezi obžalovanou, která doznala své protiprávní jednání a státním zástupcem, přičemž ji odsoudil k trestu odnětí svobody na 12 měsíců s podmíněným odkladem na dobu 18 měsíců. Toto rozhodnutí je pravomocné.

Oznámení, jejichž cílem je poškodit či zdiskreditovat

Rádi bychom také upozornili na to, že v některých případech se GIBS setkává i s tzv. účelovými oznámeními, jejichž cílem je poškodit či zdiskreditovat konkrétního příslušníka bezpečnostního sboru. Při prověřování oznámení směřujících na příslušníky bezpečnostních sborů se GIBS vždy zabývá i otázkou možné účelovosti oznámení a v případě zjištění skutečností nasvědčujících tomu, že mohlo dojít ke spáchání trestného činu křivého obvinění. Pokud je zjištěno toto podezření, spisový materiál předává věcně příslušnému policejnímu orgánu k prověření, případně koná trestní řízení sama, v případech, kdy je k tomu věcně příslušná.

V únoru 2021 přijala GIBS písemné oznámení muže z Prahy, který uvedl, že na něm byl spáchán trestný čin ze strany příslušníků Policie ČR, kteří jmenovaného kontrolovali v Praze 1, v parku Vrchlického sady. Oznamovatel mj. uvedl, že mu policisté měli vyhrožovat usmrcením, měli na něj mířit střelnou zbraní, měli ho kopat, škrtit a mučit, v neposlední řadě mu měli odcizit mobilní telefon. Svě tvrzení zopakoval a podrobně rozebral i v následném podání vysvětlení, sepsaném příslušníky GIBS. Podrobným šetřením, zejména vyhodnocením kamerových záznamů z místa údajného trestného činu však bylo zjištěno, že si oznamovatel výše uvedené vymyslel a oznamovatelem popisovaný průběh události se zcela jednoznačně neshodoval s jejím průběhem tak, jak je objektivně zachycen na audiovizuálním záznamu pořízeném jedním ze zasahujících příslušníků Policie ČR. Vzhledem k podezření, že se oznamovatel svým jednáním, spočívajícím ve lživém obvinění zasahujících policistů z trestného činu mohl dopustit přečinu křivé obvinění a dalšími svými výroky, zejména při podaném vysvětlení před příslušníky GIBS i přečinu vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci, byly tyto skutečnosti v dubnu 2021 postoupeny dle místní a věcné příslušnosti Policii ČR k dalšímu opatření.

V březnu 2021 bylo GIBS postoupeno ze strany Vězeňské služby, oddělení prevence a stížností věznice Valdice podání vězně, který v něm obvinil příslušníka Vězeňské služby ČR z fyzického napadení, spočívajícího zejména v kopech kolenem do oblasti břicha a dále z neřešení předchozího napadení jiným vězňem. Ve věci GIBS zahájila úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby a provedla rozsáhlé a velmi podrobné prověřování. Mj. byly podrobně vyhodnoceny veškeré dostupné kamerové záznamy, vysvětlení pak podalo větší množství osob z řad vězňů i příslušníků Vězeňské služby. Prověřováním bylo podezření jednoznačně vyvráceno, bylo zjištěno, že tvrzení vězně oznamovatele je zcela nepravdivé. Z tohoto důvodu byly zjištěné skutečnosti v červnu 2021 postoupeny dle místní a věcné příslušnosti Policii ČR k dalšímu opatření, a to pro podezření ze spáchání přečinu křivé obvinění ze strany původního oznamovatele.

V dubnu 2021 oznámil GIBS muž z Prahy, že v průběhu provádění celní kontroly jím užívaného osobního motorového vozidla příslušník Celní správy ČR využil příležitosti, kdy byl ze služebních důvodů ve vnitřním prostoru předmětného vozidla a odcizil z peněženky, uložené v odkládacím prostoru mezi sedadlem řidiče a spolujezdce, finanční hotovost v řádu desítek tisíc korun českých. Ve věci byly zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání přečinu krádeže a přečinu zneužití pravomoci úřední osoby konkrétním příslušníkem Celní správy ČR. Během prověřování bylo mj. provedeno vyhodnocení dostupných kamerových a audio záznamů, všechny v úvahu připadající osoby podaly vysvětlení. Detailním vyhodnocením získaných důkazních prostředků pak bylo jednoznačně vyvráceno, že jakýkoliv příslušník Celní správy ČR se mohl dopustit jednání, ze kterého jej obvinil dotyčný oznamovatel. Z tohoto důvodu byly zjištěné skutečnosti koncem roku 2021 postoupeny dle místní a věcné příslušnosti Policii ČR k dalšímu opatření, a to pro podezření ze spáchání přečinu křivé obvinění ze strany tohoto oznamovatele.

Zajišťování výnosů z trestné činnosti

Jedním z dlouhodobých cílů GIBS je také zlepšení činnosti v oblasti zajišťování výnosů z trestné činnosti. V roce 2021 byla uzavřena dohoda mezi Ministerstvem vnitra a Generální inspekcí bezpečnostních sborů týkající se správy a prodeje zajištěných vozidel, kdy v současné době byly Ministerstvu vnitra svěřeny do správy za účelem prodeje první vozidla zajištěná v rámci trestních řízení. V oblasti virtuálních měn si náš útvar zakoupil harwarovou peněženku sloužící k uložení různých měn (bitcoiny, ethereum, atd.) a současně byla uzavřena dohoda mezi Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových a Generální inspekcí bezpečnostních sborů týkající se správy virtuálních měn.

Za rok 2021 byl Generální inspekcí bezpečnostních sborů zajištěn majetek v celkové výši 8.633.152,- Kč. V 15 případech jako náhradní hodnota dle § 79g trestního řádu v hodnotě 5.250.052,-Kč, ve dvou případech jako přímý výnos z trestné činnosti či nástroj v hodnotě 2.331.000,-Kč a 17 případech v jako věc vydaná či odňatá v hodnotě 552.100,- Kč, nově byl zajištěn majetek dle § 344a zajištění výkonu peněžitého trestu jednou ve výši 500.000,- Kč. V roce 2021 nebyla příslušnými soudy zrušena žádná rozhodnutí o zajištění majetku.

Statistické srovnání s rokem 2021 dle jednotlivých institutů:

rok	§ 79g TŘ	§ 78 §79 TŘ	§ 79 a TŘ	§ 344 a TŘ	celkem
2020	1.025.454,- Kč	3.308.805,- Kč	120.310,- Kč	0,- Kč	4.435.459,- Kč
2021	5.250.052,- Kč	552.100,- Kč	2.331.000,- Kč	500.000,- Kč	8.633.152,- Kč

I v dalších letech bychom chtěli dále pokračovat v nastavené činnosti a trendu, vyhledávání a zajišťování majetku pachatelů trestné činnosti. I když v námi zpracovávaných trestních věcech se nejedná o tak vysoké částky jako u hospodářských trestných činů, které zpracovává Policie ČR i tak této problematice přikládáme velký význam a domníváme se, že je nutné právě výnosy z trestných činů vyhledat a postarat se o to, aby byly pachatelům zajištěny. V rámci vzdělávání bude udržována metodická spolupráce s policejním garantem na finanční šetření Národní centrálou proti organizovanému zločinu PČR a Policejní akademii ČR.

Kriminalita v jednotlivých bezpečnostních sborech

Policie České republiky

Příslušníci Policie byli v roce 2021 trestně stíháni pro **124 (-2)** trestných činů. Nejčastěji se jednalo o zneužití pravomoci úřední osoby **21 (-3)** případů, silniční a dopravní nehody v **34 (+3)** případech a dále v **8** případech neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací a **8** případů přijetí úplatku.

Zaměstnanci Policie byli v roce 2021 trestně stíháni pro **6 (-9)** trestných činů.

Celní správa České republiky

Příslušníci Celní správy byli v roce 2021 trestně stíháni pro **4 (+3)** trestné činy. Jednalo se o jeden trestný čin vydírání, jeden trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby, jeden trestný čin ublížení na zdraví a jeden trestný čin neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací.

Zaměstnanci Celní správy byli v roce 2021 trestně stíháni pro **3 (+2)** trestné činy.

Vězeňská služba České republiky

Příslušníci Vězeňské služby byli v roce 2021 trestně stíháni pro **65 (+14)** trestných činů. Nejčastěji se jednalo o trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby **21 (+5)** případů, mučení a jiné nelidské zacházení v **7** případech a silniční a dopravní nehody v 5 případech.

Zaměstnanci Vězeňské služby byli v roce 2021 trestně stíháni pro **8 (+2)** trestných činů.

Zde je patrný znatelný nárůst v počtu stíhaných příslušníků i zaměstnanců Vězeňské služby oproti předcházejícímu roku, a to celkem o 15 osob.

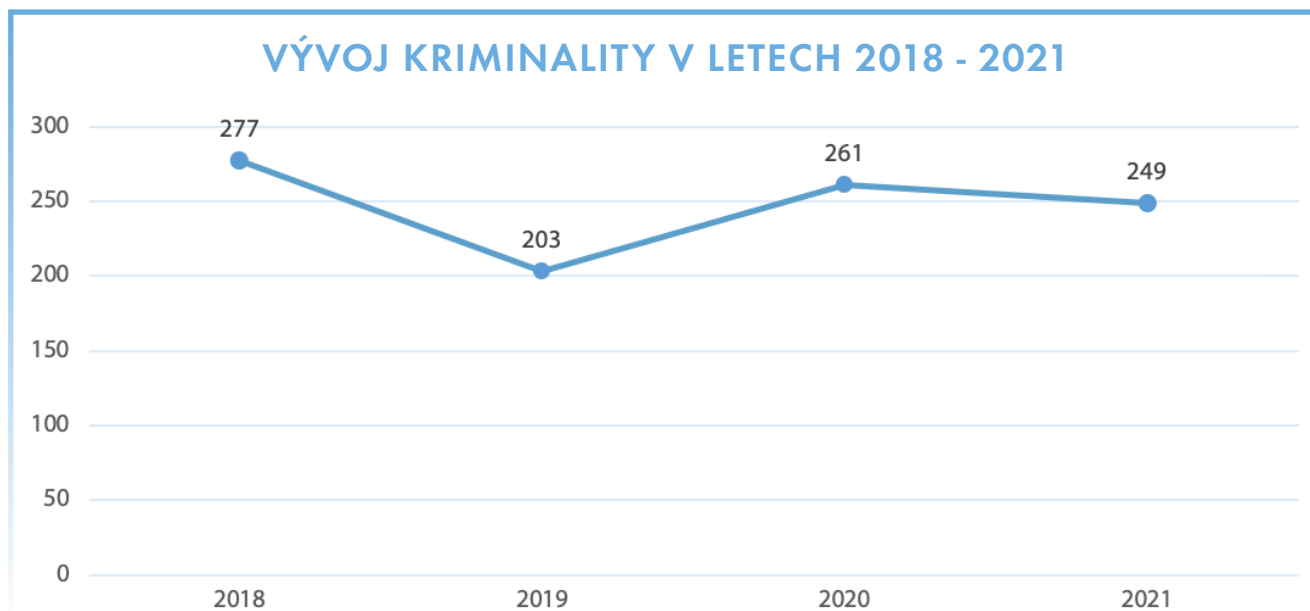
Vyhodnocení a vývoj trestné činnosti

Cílem GIBS v roce 2021 bylo především aktivně vyhledávat trestnou činnost, soustředit se na skutky typově závažnější a na organizovanou trestnou činnost, jejíž nedílnou součástí je kvalitní operativní rozpracování. Naopak u tzv. bagatelní trestné činnosti důsledně zvažovat zásadu subsidiarity trestní represe ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku. Domníváme se, že tento cíl se nám daří naplňovat a nadále zůstává naší hlavní prioritou.

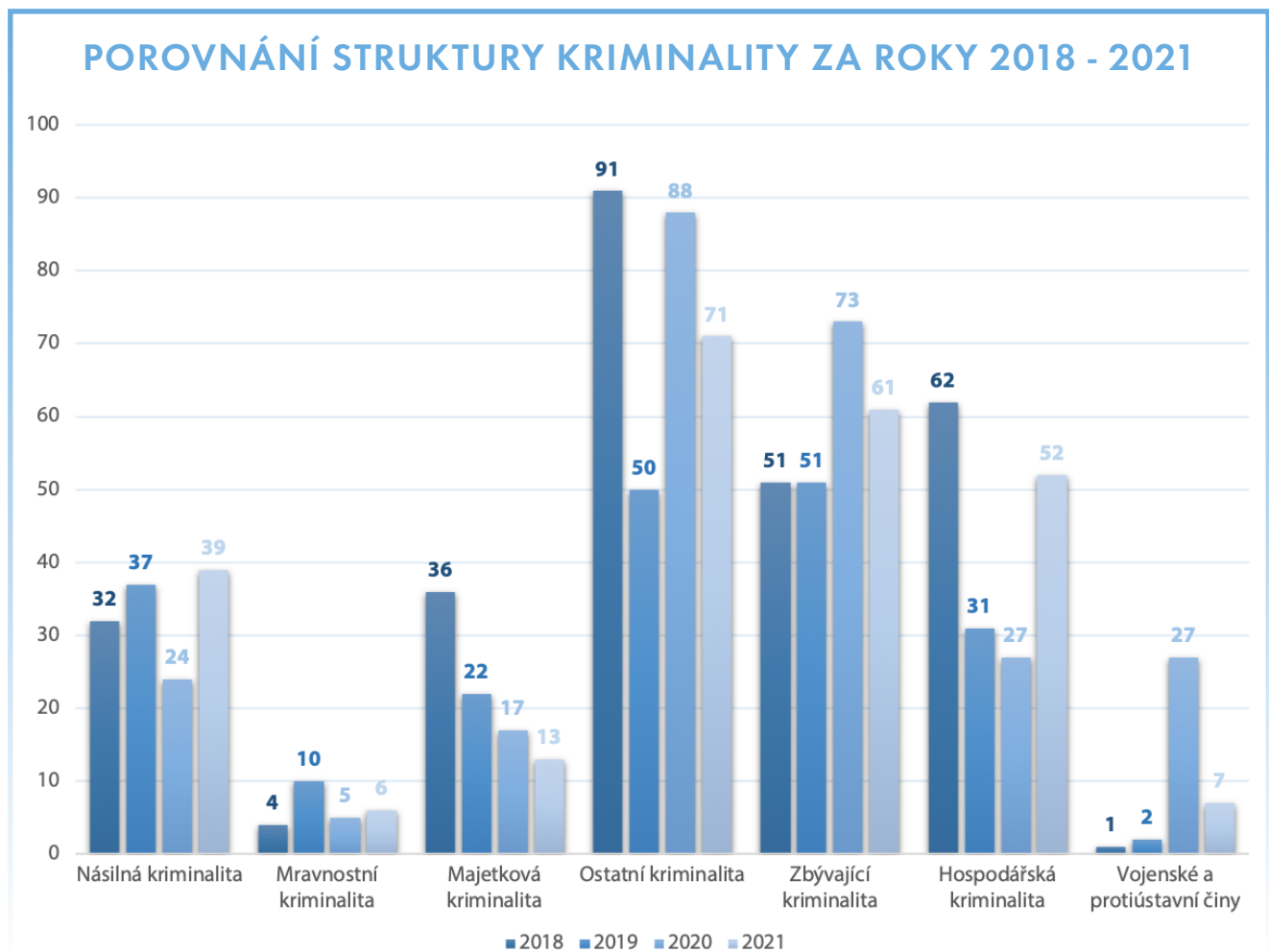
Dalším z našich cílů je působit také preventivně a metodicky tak, aby kriminalita u bezpečnostních složek klesala, tomu se budeme blíže věnovat v samostatné části této zprávy. Zde je nutné také vyzdvihnout významnou roli kontrolní činnosti a prevence, kterou provádí samotné bezpečnostní sbory vůči svým příslušníkům a zaměstnancům, kdy kvalita těchto činností u jednotlivých sborů se podílí na poklesu kriminality a bezesporu také na včasném odhalení případného podezření ze spáchání trestného činu.

Přijatá protiepidemická opatření se promítla do způsobu výkonu služby a také chování prověřovaných osob, čímž se dále komplikovalo provádění operativně pátracích činností a vedení dokumentace k jednotlivým trestným činům. Tak jak se měnila opatření a lidé omezovali svoje kontakty na veřejnosti a volili jiné formy komunikace či schůzky v soukromí, tak se těmito trendům musely přizpůsobovat i bezpečnostní sbory, aby mohly trestnou činnost pachatelů řádně monitorovat. V našem případě tato činnost je ještě výrazně ztížena tím, že větší část podezřelých osob je znalá forem a metod operativní činnosti.

Stálý pokles kriminality, který je dlouhodobě zaznamenáván u všech policejních orgánů, u GIBS není v porovnání let 2020 a 2021 tak výrazný. Naopak v roce 2020 jsme zaznamenali změnu vývoje a znatelný nárůst kriminality, která se určuje podle jednotlivých spáchaných skutků.

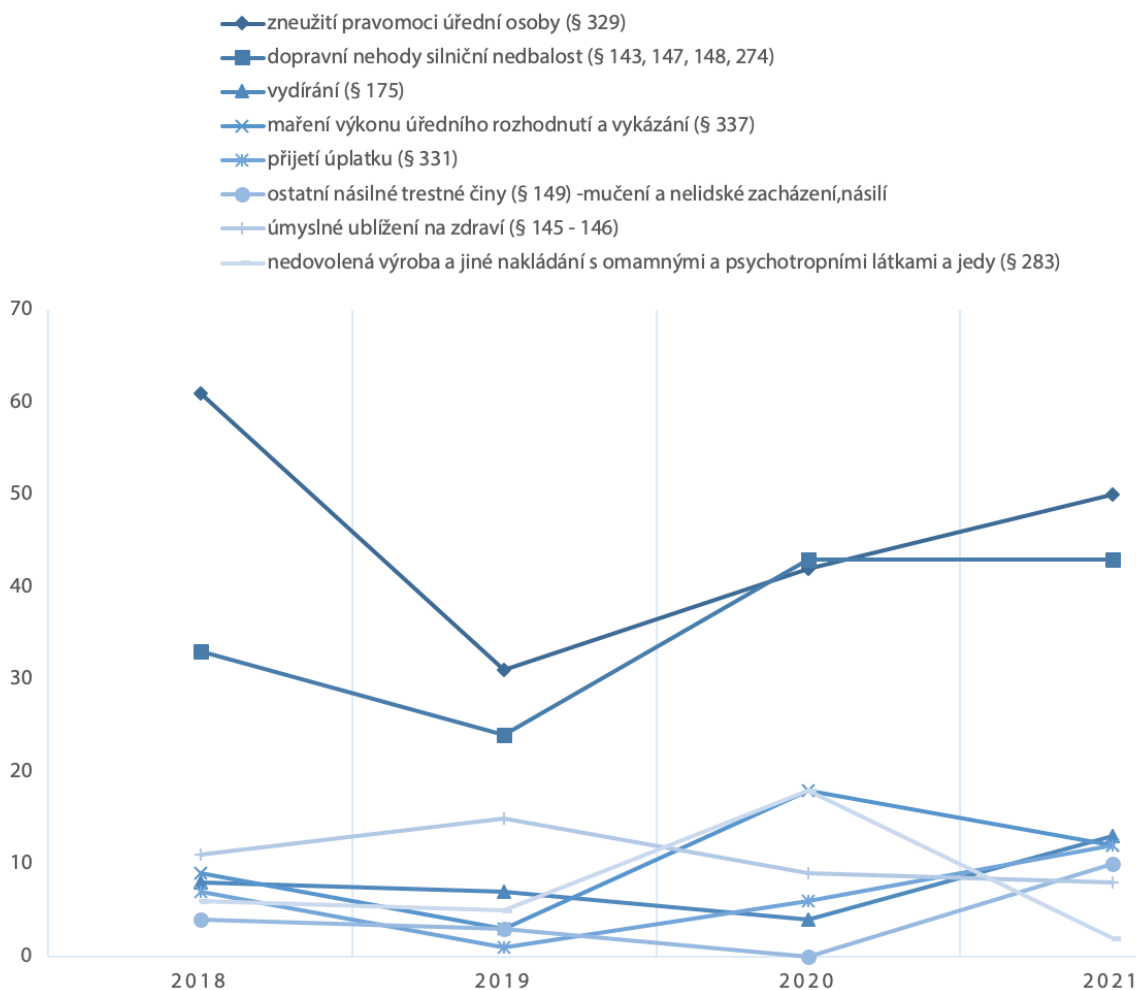
To, co se u GIBS mění, je struktura kriminality, pro přehlednost uvádíme grafické znázornění.

Největší nárůst oproti dvěma předchozím letům je zaznamenán v oblasti hospodářské kriminality a dále je zřetelný nárůst kriminality v oblasti násilných trestných činů. Pro konkrétnější určení jsme vybrali nejčastěji spáchané trestné činy příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů v kompetenci GIBS za roky 2018-2021.

Trestné činy	2018	2019	2020	2021
zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	61	31	42	50
dopravní nehody silniční nedbalost (§ 143, 147, 148, 274)	33	24	43	43
vydírání (§ 175)	8	7	4	13
maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337)	9	3	18	12
přijetí úplatku (§ 331)	7	1	6	12
ostatní násilné trestné činy (§ 149) - mučení a nelidské zacházení, násilí	4	3	0	10
úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146)	11	15	9	8
nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy (§ 283)	6	5	18	2

POROVNÁNÍ NEJČASTĚJŠÍCH TRESTNÝCH ČINŮ ZA ROKY 2018 - 2021

Z výše uvedeného grafu lze vyčíst některé trendy v páchání trestné činnosti např. rostoucí výskyt trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby, přijetí úplatku či ostatních násilných trestných činů. Nutno zde však podotknout, že vzhledem k tomu, že je GIBS malým policejním orgánem, do statistických údajů velmi významně může zasáhnout, byť jen jedna trestní věc většího rozsahu, kdy stíháme celou organizovanou zločineckou skupinu pachatelů, jako tomu bylo např. v roce 2020 u trestného činu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy.

Pandemie poslední roky ovlivňuje životy lidí jak v osobní, tak v pracovní rovině. Řada lidí ztrácí pocit jistoty, jelikož každá změna, která se uskuteční v životě, vyvolává v člověku určitou míru stresu, která je vždy individuální a každý na ni reaguje odlišně. Toto může být také jednou z příčin vzrůstající násilné trestné činnosti či páchání trestné činnosti v souvislosti s užíváním alkoholu či jiných omamných a psychotropních látek a jedů. Lze tedy tento trend očekávat i nadále, pokud se pandemická situace bude ubírat tímto směrem. Stejně tak lze predikovat i růst hospodářské kriminality a další trestné činnosti, která je páchána zejména s růstem inflace a cen.

ZKOUŠKY SPOLEHLIVOSTI

K předcházení, zamezování a odhalování protiprávního jednání u příslušníků nebo zaměstnanců Policie, Celní správy, Vězeňské služby a GIBS je oprávněn příslušník GIBS provést zkoušku spolehlivosti. Zkoušku spolehlivosti provádějí příslušníci GIBS, kteří jsou zařazeni na specializovaném pracovišti. GIBS jako jediný bezpečnostní sbor, a rovněž i jako jediný státní orgán v České republice, disponuje oprávněním k provádění zkoušek spolehlivosti.

Podle ustanovení § 41 odst. 2 zákona o GIBS zkouška spolehlivosti spočívá v navození situace, kterou je zkoušená osoba povinna řešit.

Všichni příslušníci, kteří provádějí zkoušku spolehlivosti, respektují základní principy toho, že v rámci navození situace, kterou je zkoušená osoba povinna řešit, nesmí dojít k tzv. provokaci. Jakákoliv forma provokace není během provádění zkoušky spolehlivosti přípustná.

Při provádění zkoušky spolehlivosti musí být zachována lidská důstojnost a jejím prováděním nesmí dojít k bezprostřednímu ohrožení nebo poškození života nebo zdraví osob, jejich majetku anebo k omezení svobody osob.

Průběh zkoušky spolehlivosti musí být ze zákona dokumentován obrazovým a zvukovým záznamem a dále je o vykonané zkoušce spolehlivosti pořízen úřední záznam.

Zkouška spolehlivosti představuje jeden z nejvýznamnějších preventivních nástrojů pro předcházení protiprávního jednání u zákonem definovaných příslušníků a zaměstnanců a současně je tímto institutem posilován princip právního státu. Praktické zkušenosti ukazují, že zkouška spolehlivosti představuje mimo jiné jeden z úspěšných způsobů boje proti korupci.

V rámci GIBS je provádění zkoušek spolehlivosti upraveno interními předpisy, každá zkouška podléhá přísnému schvalovacímu procesu, v rámci něhož se ověřuje naplnění všech podmínek pro její vykonání.

V roce 2021 bylo provedeno celkem 66 zkoušek spolehlivosti. V 11 případech nebyly z objektivních důvodů (např. dlouhodobá nemoc, COVID-19, převedení na jiné služební místo z důvodů těhotenství) zkoušky provedeny. V rámci provedených zkoušek spolehlivosti v roce 2021 bylo zjištěno protiprávní jednání u 2 příslušníků Policie ČR a 1 příslušníka Vězeňské služby ČR. Zkoušky spolehlivosti byly provedeny u 52 mužů a 14 žen.

Výzvou, se kterou je potřeba se při provádění zkoušek spolehlivosti vypořádat, je nečinnost zkoušených osob, které velmi často nijak nereagují na podněty v rámci probíhající zkoušky. Mnoho zkoušek je proto nutné provádět opakovaně.

GIBS, v souladu se svou zákonnou povinností podle ustanovení § 41 odst. 9 zákona o GIBS, jednou za půl roku v souhrnné zprávě sděluje příslušnému bezpečnostnímu sboru jména zkoušených osob, které se při zkoušce spolehlivosti nedopustily protiprávního jednání.

METODICKÁ DOPORUČENÍ A PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ

Dle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o GIBS je úkolem GIBS sledování a vyhodnocování informací o protiprávní činnosti příslušníků Policie, Celní správy a Vězeňské služby. GIBS navrhuje opatření pro předcházení této protiprávní činnosti. Dle ustanovení § 2 odst. 5 zákona o GIBS je úkolem GIBS vydávat metodická doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů.

V roce 2021 GIBS vydala celkem tři metodická doporučení.

Metodické doporučení pro činnost bezpečnostních sborů č. 1/2021 se zabývalo problematikou kontrol užívání omamných a psychotropních látek u příslušníků Celní správy a následně GIBS doporučila inovativní postup.

Podnětem k vydání metodického doporučení bylo stále více se objevujících případů drogové kriminality u příslušníků bezpečnostních sborů.

Po nastudování a prozkoumání právních předpisů zabývajících se touto problematikou GIBS vydala metodické doporučení, ve kterém se zaměřila na následující:

- 1) Při vstupní prohlídce GIBS doporučuje vždy zachovat u uchazečů, kteří byli vyhodnoceni jako fyzicky a duševně způsobilí provedení toxikologického vyšetření. Zároveň zde GIBS vyzdvihla dobrou praxi, kterou Policie aplikuje při vstupních prohlídkách.
- 2) U periodických prohlídek si je GIBS vědoma zákonných limitací na plošné testování všech příslušníků Celní správy v rámci periodických prohlídek, a s ohledem na to, doporučuje zvážit zahájení konzultací (včetně možnosti legislativních změn) k nalezení optimálního řešení pro toxikologická vyšetření v rámci preventivních prohlídek u příslušníků bezpečnostních sborů tak, aby bylo možno pravidelně kontrolovat každého příslušníka na přítomnost návykových látek v těle.
- 3) Další z řady prohlídek je prohlídka mimořádná. Zde GIBS apelovala na nadřízené příslušníky a funkcionáře, aby příslušníky, u kterých bude spatřovat známky užívání návykových látek, nechala otestovat na jejich přítomnost. Pokud příslušník absolvování této zkoušky odmítne, mělo by se na něj hledět jako by byl pod vlivem návykové látky. GIBS zde také vyzdvihla přehledně zpracovaný předpis Celní správy, který se zabývá problematikou kontroly přítomnosti návykových látek.
- 4) Na rozkaz vedoucího příslušníka je dle § 92 odst. 3 písm. i) zákona o služebním poměru, povinností podřízeného podrobit se zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. Pokud příslušník odmítne, má se na něj hledět jako by byl pod vlivem alkoholu/návykové látky.

Metodické doporučení pro činnost bezpečnostních sborů č. 2/2021 se, zabývalo problematikou kontrol užívání omamných a psychotropních látek u příslušníků Vězeňské služby a GIBS následně doporučila inovativní postup.

Z důvodu přibývajících případů drogové problematiky u příslušníků bezpečnostních sborů se GIBS v návaznosti na dvě předchozí metodická doporučení zaměřila na úpravu kontrol užívání omamných a psychotropních látek také u příslušníků Vězeňské služby.

Po nastudování a prozkoumání právních předpisů zabývajících se touto problematikou GIBS vydala metodické doporučení, ve kterém se zaměřila na následující:

- 1) Při vstupní prohlídce GIBS doporučuje vždy zachovat u uchazečů, kteří byli vyhodnoceni jako fyzicky a duševně způsobilí provedení toxikologického vyšetření. Zároveň zde GIBS vyzdvihla dobrou praxi, kterou Policie aplikuje při vstupních prohlídkách.
- 2) U periodických prohlídek si je GIBS vědoma zákonných limitací na plošné testování všech příslušníků Vězeňské služby v rámci periodických prohlídek, a s ohledem na to, doporučuje zvážit zahájení konzultací (včetně možnosti legislativních změn) k nalezení optimálního řešení pro toxikologická vyšetření v rámci preventivních prohlídek u příslušníků bezpečnostních sborů tak, aby bylo možno pravidelně kontrolovat každého příslušníka na přítomnost návykových látek v těle.
- 3) Další z řady prohlídek je prohlídka mimořádná. Zde GIBS apelovala na nadřízené příslušníky a funkcionáře, aby příslušníky, u kterých bude spatřovat známky užívání návykových látek, nechala otestovat na jejich přítomnost.
- 4) Na rozkaz vedoucího příslušníka je dle § 92 odst. 3 písm. i) zákona o služebním poměru, povinností podřízeného podrobit se zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. Pokud příslušník odmítne, má se na něj hledět jako by byl pod vlivem alkoholu/návykové látky.

GIBS na závěr konstatovala, že příslušník, který by užíval omamné a psychotropní látky může být v době výkonu své služby nebezpečný pro sebe i své okolí. Může tím být výrazně omezena jeho schopnost rozpoznávací a ovládací. Takový příslušník může mít sklony k agresivitě a tyto sklony mohou způsobit nenávratné následky např. při manipulaci a použití zbraně. Dále takový příslušník představuje zvýšené riziko při řízení služebního vozidla. Následkem požití návykové látky může být také znatelné zhoršení schopnosti soustředění a zhoršení v oblasti krátkodobé paměti, existuje vážné riziko nesprávného vyhodnocení situace, zákroku a sepsání následného úředního záznamu.

Metodické doporučení pro činnost bezpečnostních sborů č. 3/2021 se zabývalo problematikou zaznamenávání fyzického násilí Vězeňskou službou. Podnětem pro sepsání tohoto metodického doporučení byl nálezn Ústavního soudu, ve kterém Ústavní soud konstatoval, že byla porušena základní práva a povinnosti stěžovatele. Stěžovatel v tomto případě tvrdil, že byl fyzicky napaden šesti příslušníky Vězeňské služby. Následně byl odveden k lékaři, který ho ošetřil. Ústavní soud konstatoval, že v lékařské zprávě nebyla dostatečná dokumentace zranění.

GIBS po důkladném nastudování veškerých vnitrostátních i mezinárodních právních dokumentů vydala metodické doporučení, ve kterém doporučovala následující:

- 1) Z judikaturní praxe soudů je patrné, že záznamy ze všech typů lékařských prohlídek, tedy jak ze vstupní lékařské prohlídky při nástupu, mimořádné lékařské prohlídky, která je prováděna v době výkonu trestu za účelem zjištění, zda osoba nenese stopy po fyzickém násilí, tak také z výstupní prohlídky, lze využít v rámci dokazování před soudem. GIBS doporučuje zdokonalit průběh a dokumentaci u všech těchto prohlídek.
- 2) Vstupní lékařská prohlídka je upravena v nařízení č. 32/2020. V ustanovení § 33 je uvedeno, že tato prohlídka by měla být provedena bezodkladně (v souladu s vnitřními předpisy) po nástupu do výkonu trestu

odnětí svobody a jejím cílem je objektivní zjištění aktuálního zdravotního stavu vězněné osoby při nástupu. V odst. 4 je následně uvedeno, co vše vstupní prohlídka zahrnuje. GIBS na tomto místě doporučuje mezi tyto také zařadit fotodokumentaci viditelných stop po fyzickém násilí, případně zakreslovat tyto stopy do nákresů lidského těla. Z důvodu přechodu důkazního břemena (in concreto výše) na stranu státu, může záznam z této lékařské prohlídky být klíčovým důkazním prostředkem, díky kterému bude prokázáno, že vězněná osoba měla zranění již před nástupem. Také tyto prohlídky mohou přispět k prevenci špatného zacházení.

3) Dle ustanovení § 35 nařízení č. 32/2020 lze provést také mimořádnou lékařskou prohlídku. Tato prohlídka se mimo jiné provádí právě po fyzickém napadení. O lékařské prohlídce hovoří také nařízení č. 2/2019, kde je v ustanovení § 14 upravena lékařská prohlídka, která se provádí za účelem zjištění, zda osoba nenesou stopy po fyzickém násilí. GIBS v tomto bodě apeluje na příslušníky/zaměstnance bezpečnostních sborů, aby zdokonalili postup při těchto prohlídkách. Pokud k takovému zranění dojde, měla by být zraněné osobě na místě poskytnuta první pomoc. V případech, kdy to bude možné, bude vězněná osoba přemístěna na ošetřovnu. Pokud se bude jednat o vážnější zranění, musí být osoba bez zbytečných průtahů eskortována do zdravotnického zařízení. Zdravotnický personál objektivně zdokumentuje zranění a sepíše o nich záznam („Záznam o zjištění fyzického násilí“). Záznam musí být vyplněn co nejdůkladněji. GIBS doporučuje zavést fotodokumentaci všech stop fyzického násilí na těle vězněné osoby a také pro grafické vyznačení doporučuje využívat nákresy lidského těla, které jsou součástí Istanbulského protokolu. Tyto nákresy jsou velmi dobře a detailně zpracovány.

4) Výstupní lékařská prohlídka je upravena v § 36 nařízení 32/2020. Tato prohlídka se provádí u všech vězněných osob před jejich propuštěním. GIBS zde opět doporučuje při této prohlídce postupovat obdobným způsobem jako při výše zmíněných prohlídkách. V případě, kdy by si po propuštění vězněná osoba úmyslně přivodila nějaká zranění, a následně tvrdila, že tato zranění vznikla již v době, kdy byla omezena na osobní svobodě, bude opět tato důkladně provedená výstupní prohlídka klíčovým důkazním prostředkem.

5) Záznam o zjištění fyzického násilí by měl splňovat kritéria, která jsou doporučena jednak Výborem CPT, tak také Valným shromážděním OSN. V ustanovení § 19 nařízení č. 2/2019 je stanoveno, jaké informace se do záznamu uvádějí (in concreto výše). GIBS navrhuje užívat podrobnější nákresy lidského těla pro grafické znázornění zranění.

Kromě výše uvedeného GIBS doporučuje navíc uvádět také:

- přepis tvrzení dotyčné osoby, které se týkají lékařské prohlídky (včetně popisu svého vlastního zdravotního stavu a jakýchkoliv tvrzení o špatném zacházení, především vylíčení toho, jak zranění vzniklo),
- podrobný popis lékařské prohlídky založený na důkladném vyšetření,
- názor lékaře ohledně pravděpodobnosti vzniku zranění, zda se tvrzení dotyčné osoby shoduje s výsledky vyšetření,
- barevná fotodokumentace všech stop fyzického násilí,
- mělo by zde být uvedeno, zda při lékařském vyšetření byl přítomen na doslech nebo dohled příslušník, pokud ano, tak jeho identifikace,
- v záznamu by měl být uveden datum a čas vyhotovení záznamu a také kdo ho vyhotovil.

Kompletní záznam by měl být poté předložen dotyčné osobě k seznámení. Pokud bude osoba se záznamem souhlasit, měla by ho na konci podepsat. Pokud odmítne záznam podepsat, uvede se tato skutečnost do příslušné dokumentace. Jedno vyhotovení záznamu by mělo být předáno dotyčné osobě.

6) Co se týče samotné fotodokumentace, pověřená osoba by měla pořídit barevné fotografie zranění. Tyto fotografie by měly být pořízeny pouze se souhlasem zraněného, pokud zraněný odmítne pořídit fotografie, měl by jeho nesouhlas být zaznamenán a vložen do příslušné dokumentace. Jelikož některé hematomy mohou být viditelné až po nějaké době, doporučuje GIBS pořídit fotografie znovu např. v následující den, nebo v přiměřeném časovém odstupu, kdy mohou být hematomy viditelnější.

7) Kvůli dodržování lékařského tajemství je také významné, aby lékařské vyšetření probíhalo zpravidla mimo dohled a doslech. Mezi vybranými soudními rozhodnutími byl uveden také právní závěr ESLP, který dospěl k závěru, že pokud se jedná o nebezpečného vězně, je přípustné, aby byl takový vězeň pod neustálým dohledem, jelikož hrozí, že by se mohl pokusit o útěk anebo by mohl představovat nebezpečí pro sebe nebo pro kohokoliv jiného a zásah do soukromého života je zde oprávněný. GIBS si je také vědoma, že v případech vězněných osob je mnohem větší riziko, že při vyšetření může být pacient nebezpečný pro sebe nebo své okolí, či se pokusit o útěk, ovšem zastává názor, že je třeba každý případ posuzovat individuálně. Nelze tedy aplikovat plošné opatření, dle kterého by byl příslušník přítomen na dohled či doslech ve všech případech. Klíčovou roli by zde mělo hrát chování vězněné osoby, jeho trestní minulost a také názor ošetřujícího lékaře.

8) Co se týče personálního a technického provedení výše doporučených změn, GIBS zastává názor, že Vězeňská služba disponuje prostředky, díky kterým dokáže nejlépe určit jak těchto změn docílit.

GIBS preventivně působí k jiným bezpečnostním sborům přednáškovou činností z řad zkušených příslušníků GIBS.

METODICKÁ RADA PRO ČINNOST BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

Ředitel GIBS zřídil Metodickou radu pro činnost bezpečnostních sborů (dále jen „Metodická rada“), která je poradním orgánem ředitele GIBS a jsou v ní zastoupeny bezpečnostní sbory spadající do působnosti GIBS. Členové metodické rady jsou generální ředitel Generálního ředitelství cel, policejní prezident Policie ČR, generální ředitel Vězeňské služby ČR a ředitel GIBS. Hlavním posláním Metodické rady představuje projednávání metodických doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů a dalších palčivých problémů, jež se aktuálně vyskytují.

KONTROLA

KONTROLA ČINNOSTI

Jeden z pilířů kontroly GIBS je zakotven v hlavě XI. zákona o GIBS v ustanovení § 57. Kontrolu činnosti GIBS, včetně kontroly použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a použití sledování osob a věcí podle trestního řádu vykonává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, která k tomu účelu zřizuje kontrolní orgán, který se skládá z poslanců určených Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky. Kontrolní orgán provádí kontrolu v organizačních částech GIBS. Podmínkou zahájení kontroly je vyzoomění předsedy vlády o této kontrole. Ředitel předkládá kontrolnímu orgánu nejméně dvakrát ročně zprávu o použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu sledování osob a věcí a dále též na jeho žádost informace o použití těchto prostředků. Ředitel předkládá vládě, výboru Poslanecké sněmovny příslušnému ve věcech bezpečnosti a kontrolnímu orgánu jednou ročně zprávu o činnosti GIBS a analýzu použití úkonů výše specifikovaných.

Stálá komise Poslanecké sněmovny pro kontrolu činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „komise“) je kontrolním orgánem Poslanecké sněmovny zřízeným k účelu kontroly činnosti GIBS. Od po-

částku ustanovení komise GIBS poskytuje součinnost k naplnění všech zákonných zmocnění a zajištění řádné kontroly činnosti. Komisi byla v průběhu roku 2021, mimo jiné, poskytnuta součinnost formou písemného stanoviska v 17 případech, z toho 6 stanovisek bylo zpracováno oddělením vnitřní kontroly a 11 stanovisek kanceláří ředitele. Dále v rámci pravidelných schůzí komise docházelo v průběhu roku 2021 ke kontrolám konkrétně vyžádaných spisových materiálů.

Stálá komise pro kontrolu použití odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací, která je kontrolním orgánem Poslanecké sněmovny zřízeným k účelu kontroly činnosti v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v minulém roce poskytovala GIBS součinnost k naplnění účelu Stálé komise pro kontrolu použití odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací.

DOZOROVÉ PRAVOMOCI STÁTNÍHO ZÁSTUPCE

GIBS je policejním orgánem - orgánem činným v trestním řízení a tedy ve smyslu příslušných ustanovení trestního řádu v konkrétních trestních věcech podléhá dozorovým pravomocem státního zástupce příslušného státního zastupitelství. Státní zástupce je v rámci svých oprávnění například oprávněn vyžadovat od policejního orgánu spisy, včetně spisů, v nichž nebylo zahájeno trestní řízení, ukládat policejnímu orgánu GIBS provedení jednotlivých úkonů, jichž je třeba k objasnění věci nebo ke zjištění pachatele a k prověření skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin a v případě trestního řízení je příslušný k přezkoumávání postupu policejního orgánu i osoby v něm služebně činné. V souvislosti s tím má kompetenci odstraňování případných průtahů a závad v postupu policejního orgánu, a to nejen na základě stížností a opravných prostředků oprávněných osob. V souvislosti s výkonem dozoru nad zákonností postupu policejního orgánu je oprávněn taktéž dávat pokyny, vyžadovat od policejního orgánu spisy, dokumenty, materiály a zprávy o spáchaných trestných činech za účelem prověrky, zda policejní orgán včas zahajuje trestní stíhání a řádně v něm postupuje, na stranu druhou je oprávněn i rušit nezákonná nebo neodůvodněná rozhodnutí a opatření policejního orgánu.

NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD

Nejvyšší kontrolní úřad prováděl kontrolu u GIBS pod číslem 20/27 Majetek a peněžní prostředky státu určené na zajištění činnosti GIBS, kontrolováno bylo období od 2017 do 2020. Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 20/27 byl schválen kolegiem Nejvyššího kontrolního úřadu dne 28. června 2021.

KONTROLA ZE STRANY VEŘEJNOSTI

V ustanovení § 56 zákona o GIBS je zakotven legislativní rámeček vnější kontroly ze strany veřejnosti. Zákon stanoví, že každý může upozornit GIBS na nedostatky v činnosti bezpečnostního sboru, na nějž se vztahuje působnost GIBS, tedy i GIBS samotné, nebo na skutečnost, že se příslušník nebo zaměstnanec dopustil jednání, které naplňuje znaky trestného činu, přestupku nebo kázeňského přestupku. GIBS musí upozornění přijmout a do 30 dnů ode dne přijetí upozornění vyrozumět toho, kdo jej učinil, o přijatých opatřeních, pokud o toto vyrozumění osoba požádá.

Vyrozuměním podatele je dosaženo zpětné vazby a v návaznosti na ní možnosti učinit další podání, pokud provedená opatření osobou poukazované nedostatky dostatečně nevypořádá. Analogicky k tomu se postupuje k stížnostem na postup příslušníků GIBS. Prošetřováním a vyřizováním stížností je věnována náležitá pozornost, tak, aby byla případné nežádoucí jevy a procesy, případně profesní pochybení příslušníků GIBS, nejen řádně zjištěna a dokumentována, ale mohla být číněna i preventivní opatření a vyhodnoceny okolnosti, které nežádoucí stav způsobily, za účelem jejich budoucí eliminace.

Stížností na chování a postup příslušníků GIBS bylo v roce 2021 vyřízeno celkem 22, z nichž byly celkem 3 vyhodnoceny jako částečně důvodné, 3 jako důvodné a 3 nedůvodné opakované. Zbylé stížnosti byly vyhodnoceny rovněž jako nedůvodné. Důvodnost stížností byla zpravidla zapříčiněna formálními či administrativními nedostatky v postupu příslušníků.

ODDĚLENÍ VNITŘNÍ KONTROLY

Oddělení vnitřní kontroly má postavení nejen kontrolního orgánu vnitřní kontroly, ale i pověřeného policejního orgánu dle ustanovení § 12 odst. 2 písm. i) trestního řádu, v případě řízení o trestných činech příslušníků GIBS nebo o trestných činech zaměstnanců GIBS. K prověřování podezření ze spáchání trestného činu příslušníkem GIBS došlo v jednom případě, věc byla po prošetření odevzdána v souladu se stanoviskem státního zástupce k dalším opatřením v kázeňském řízení příslušnému služebnímu funkcionáři.

Vnitřní kontrola je zejména zaměřena na detekci a identifikaci případných provozních a právních rizik, spojených především s nedodržováním zákonných a interních předpisů. V roce 2021 bylo provedeno 8 obecných kontrol, které byly zaměřeny zejména na plnění úkolů a dodržování pravidel při hospodaření s automobilním majetkem, výpočetní technikou, zvláštními finančními prostředky, zajištěnými věcmi anebo např. na plnění povinností při omezování osobní svobody osob. Provedenými kontrolami zjištěné nedostatky byly ryze administrativního a formálního charakteru bez následné škody anebo jiného nežádoucího důsledku.

VNITŘNÍ OZNAMOVACÍ SYSTÉM

GIBS zřídila v návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob oznamujících porušení práva Unie, vnitřní oznamovací systém. Vnitřní oznamovací systém slouží pro přijímání, evidenci a vyřizování oznámení o porušení práva Evropské unie ve vymezených oblastech působnosti. Pověřenou osobou ve věci této agendy je vedoucí oddělení vnitřní kontroly.

INTERNÍ AUDIT

V souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je v GIBS zřízen interní audit. Působnost interního auditu upravuje organizační řád a další interní předpisy ředitele GIBS. V průběhu roku 2021 byla realizována čtyři auditní šetření, která byla orientována převážně na hospodářsko-ekonomickou činnost GIBS (veřejné zakázky, řídicí kontrolu, správu majetku a správu pohledávek). V průběhu roku byl také prováděn monitoring realizace opatření, která vyplynula z nálezů interního auditu a byla schválena ředitelem GIBS. V rámci služby interního auditu byly také průběžně poskytovány konzultace v různých oblastech souvisejících jak s provedenými audity, tak i v jiných otázkách.

ZÁKLADNÍ FORMY SPOLUPRÁCE

GIBS při plnění svých úkolů spolupracuje s bezpečnostními sbory, ozbrojenými silami včetně vojenské policie a dalšími orgány veřejné správy, jakož i s právníky a fyzickými osobami. Spolupráce je nastavena zejména v oblasti výměny informací, kriminalisticko-technické činnosti, operativně pátrací činnosti a logistické podpory. Za účelem efektivního plnění zákonných úkolů GIBS jedná se složkami integrovaného záchranného systému, obecní policií, samosprávou měst a obcí, kraji a Magistrátem hl. m. Prahy, Finančním analytickým úřadem, Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových a dalšími ústředními orgány státní správy (zejména Národním bezpečnostním úřadem a Úřadem pro ochranu osobních údajů). Specifickou oblastí je spolupráce a součinnost GIBS s veřejným ochráncem práv a úřadem vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva. GIBS posiluje spolupráci s oddělením boje proti korupci, které je součástí odboru střetu zájmu a boje proti korupci v rámci sekce dohledu a justice na Ministerstvu spravedlnosti. GIBS dále působí v poradním orgánu Vlády České republiky pro oblast boje s korupcí, kterým je Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí. V rámci své zákonné působnosti poskytuje GIBS uvedeným institucím součinnost, aby mohlo dojít k efektivnímu plnění zákonných úkolů všech státních institucí.

VLÁDNÍ ZMOCNĚNĚC PRO ZASTUPOVÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY PŘED EVROPSKÝM SOUDEM PRO LIDSKÁ PRÁVA

K podpoře naplňování lidských práv a základních svobod GIBS úzce spolupracuje s vládním zmocněncem pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva. V roce 2021 byla zahájena fáze, jež bude završena členstvím v Kolegiu expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a implementaci Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Kolegium“). Kolegium je poradním orgánem vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva. Hlavním úkolem Kolegia je analyzovat rozsudky Evropského soudu pro lidská práva vydané v řízeních proti České republice a formulovat příslušným orgánům doporučení k přijetí obecných opatření k výkonu těchto rozsudků, jimiž se zabrání opakování obdobných porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod v budoucnu. Dalším posláním Kolegia je zabývat se vybranými rozsudky vydanými v řízeních proti jiným členským státům Rady Evropy z hlediska jejich dopadů pro Českou republiku. Cílem činnosti Kolegia je přispět k účinnému výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a rozšíření povědomí o závazcích, které pro Českou republiku plynou Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, mezi příslušné orgány a zejména pak plná realizace základních práv a svobod zakotvených v již uvedené úmluvě a jejich dodatkových protokolech.

RADA VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY PRO LIDSKÁ PRÁVA

GIBS v roce 2021 prohloubila spolupráci s Radou vlády České republiky pro lidská práva (dále jen „Rada“), která je poradním orgánem vlády České republiky pro otázky ochrany lidských práv a základních svobod. Rada sleduje míru naplňování lidských práv a základních svobod v České republice, která vyplývají z mezinárodních závazků, zpracovává pro vládu návrhy týkající se koncepcí politiky v jednotlivých oblastech ochrany lidských práv, hodnotí legislativní i jiné návrhy a opatření vlády i jednotlivých ministerstev z hlediska ochrany lidských práv, odhaluje možné problémy a nedostatky a doporučuje vládě opatření k jejich řešení. Rada přitom spolupracuje s nevládními neziskovými organizacemi zaměřenými na oblast lidských práv a s orgány územní samosprávy. Radu v tomto směru podporují její odborné výbory. Od roku 2021 působí zástupce GIBS ve Výboru proti mučení, a to v oblasti ochrany osob proti mučení a jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení a trestání. Dává Radě podněty ke zvýšení úrovně ochrany lidských práv v České republice a zpracovává návrhy dílčích a systémových opatření pro zlepšení lidskoprávní situace v oblasti své působnosti. Výbor se též podílí na vypracování zpráv pro kontrolní mechanismy mezinárodních smluv a diskutuje doporučení, která byla České republice v rámci těchto mechanismů adresována.

RADA VLÁDY PRO NÁRODNOSTNÍ MENŠINY

V průběhu roku byla navázána spolupráce s Radou vlády pro národnostní menšiny, která je stálým poradním a iniciativním orgánem vlády České republiky pro otázky týkající se národnostních menšin a jejich příslušníků. V rámci své působnosti sleduje dodržování Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod, mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána, zákonů a dalších právních norem ve vztahu k příslušníkům národnostních menšin. Při projednávání teplického případu zákroku příslušníků Policie došlo po projednání na tomto fóru k vysvětlení a uklidnění vzniklé situace.

SPOLUPRÁCE SE SOUSTAVOU STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ

GIBS si je vědoma toho, že soustava státních zastupitelství je z hlediska spolupráce v trestním řízení jejím nejdůležitějším partnerem. V posledních letech intenzivně pracovala na posílení vztahů se státními zastupitelstvími s cílem především dosáhnout obnovení důvěry v GIBS ze strany státních zástupců. Profesní znalosti a zkušenosti a rozvoj souvisejících odborných kompetencí, jež jsou ze strany státních zastupitelství předávány zejména úseku trestního řízení GIBS je jedním z bodů rozvíjející se vzájemné spolupráce. Se státními zástupci nadále také probíhají časté a pravidelné konzultace v konkrétních oblastech úseku trestního řízení. Respektování rozhodovací a kontrolní úlohy státního zástupce v přípravném řízení trestním v duchu jeho úlohy jako „dominus litis“ je jedním z ústředních motivů koncepce vedení GIBS na úseku trestního řízení.

SPOLUPRÁCE S BEZPEČNOSTNÍMI SBORY

Hlavním účelem zřízení GIBS jakožto speciálního bezpečnostního sboru byla snaha o posílení zajištění nezávislosti trestního stíhání příslušníků dotčených bezpečnostních sborů. Mezi GIBS, jako inspekčním orgánem, a dotčenými bezpečnostními sbory nemůže být v oblasti trestního řízení nastaven zcela vyrovnaný a reciproční vztah.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

GIBS působí v EPAC/EACN (European Partners Against Corruption/European Contactpoints Network Against Corruption – Evropští partneři proti korupci/Evropská síť kontaktních bodů proti korupci), který tvoří neformální síť policejních orgánů a protikorupčních orgánů z členských států EU, Rady Evropy a Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF).

V roce 2021 se stala GIBS zakládajícím členem organizace ICIN (Internal Criminal Investigations Network), který představuje síť orgánů inspekčního typu zaměřených na trestní řízení. Cílem je posílení spolupráce a sdílení „best practices“.

Se sousedními státy České republiky byly posilovány a rozvíjeny mezinárodně inspekční vztahy, které představují základní pilíře aliance s obdobnými inspekčními orgány. GIBS zejména jedná se styčnými důstojníky policejních sborů a zastupitelskými úřady působícími v České republice.

V průběhu roku 2021 byly realizovány projekty v rámci Programu bezpečnostní rozvojové spolupráce Ministerstva vnitra České republiky spočívající především v předávání „best practices“ v oblasti zkoušek spolehlivosti.

GIBS při plnění svých úkolů spolupracuje s mezinárodní organizací Interpol, Evropským policejním úřadem, příslušnými orgány a institucemi Evropské unie a jejích členských států a s jinými mezinárodními organizacemi, s mezinárodními trestními soudy, mezinárodními trestními tribunály, popřípadě obdobnými mezinárodními

soudními orgány, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 písm. b) a c) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, zahraničními bezpečnostními sbory a dalšími příslušnými zahraničními subjekty.

ČINNOST V OBLASTI POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

GIBS v průběhu roku 2021 plnila úkoly povinného subjektu vyplývající z ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon 106/1999 Sb.“).

V roce 2021 vyřizovala GIBS celkem 55 žádostí o informace ve smyslu zákona 106/1999 Sb. Ve 4 případech bylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí (úplném) a v 1 případě bylo vydáno rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti. Proti těmto rozhodnutím bylo ve 3 případech podáno odvolání. Ostatním žádostem bylo vyhověno v plném rozsahu.

V roce 2021 byly vydány dva rozsudky soudu, kterými bylo přezkoumáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace. V souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle zákona 106/1999 Sb. byla uložena GIBS povinnost vynaložit finanční částku ve výši 21.228,- Kč.

V roce 2021 byly podány 4 stížnosti proti postupu povinného subjektu. Stížnosti byly podány z důvodů uvedených v ustanovení § 16a odst. 1 písm. c) zákona č. 106/1999 Sb., kvůli nespokojenosti s postupem povinného subjektu a tvrzenému neposkytnutí informací v požadovaném rozsahu.

MEDIA RELATIONS

V oblasti vnější komunikace GIBS průběžně informuje odbornou i laickou veřejnost o své činnosti prostřednictvím svých webových stránek www.gibs.cz. Komunikace s médii je zajišťována primárně cestou tiskové mluvčí, a to buď osobně, telefonicky, elektronicky nebo prostřednictvím zveřejňovaných tiskových zpráv, kterých bylo v roce 2021 zveřejněno celkem 13. Tiskové zprávy se týkaly ve většině případů protiprávních jednání příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů a aktualizací starších zveřejněných případů. **Nadále je při medializaci uplatňovaná určitá zdrženlivost.**

OCHRANA UTAJOVANÝCH INFORMACÍ

PERSONÁLNÍ A ADMINISTRATIVNÍ BEZPEČNOST

V oblasti ochrany utajovaných informací nedošlo během roku 2021 k žádným zásadním změnám. Personální bezpečnost je zajišťována ve spolupráci s Národním bezpečnostním úřadem, neboť všichni příslušníci GIBS musí být držiteli platného osvědčení fyzické osoby pro příslušný stupeň utajení. Z celkového počtu 279 plánovaných systemizovaných služebních míst je u 266 míst nezbytný přístup k utajované informaci stupně utajení Důvěrné a u 13 míst k utajované informaci stupně utajení Tajné. Stejně jako v předchozím roce byla poskytována odborná stanoviska a metodická pomoc organizačním článkům GIBS. Utajované dokumenty byly posuzovány z hlediska zákonných náležitostí včetně stanovení stupně utajení. Pozornost byla věnována manipulaci s utajovanými dokumenty a kontrolní činnosti, která byla limitována covidovými opatřeními. Nadále pokračoval trend navyšování počtu utajovaných dokumentů evidovaných v rámci GIBS.

FYZICKÁ BEZPEČNOST

V uplynulém roce pokračovala v oblasti fyzické bezpečnosti tvorba nových projektů fyzické bezpečnosti pro pracoviště a objekty GIBS v důsledku redislokací některých pracovišť. Nadále byla věnována značná pozornost zkvalitňování systémů režimových opatření a technické ochrany objektů GIBS za účelem zajištění ochrany utajovaných informací v souladu s požadavky zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti a vyhlášky o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků. Z celkového počtu 24 objektů bylo 20 objektů zařazeno do kategorie Vyhrazené, 3 objekty do kategorie Důvěrné a 1 objekt do kategorie Tajné.

BEZPEČNOST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ, KRYPTOGRAFICKÁ OCHRANA

Informační systémy GIBS zpracovávající utajované informace jsou provozovány v souladu se zákonem o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, vyhláškou o bezpečnosti informačních a komunikačních systémů a dalších elektronických zařízení nakládajících s utajovanými informacemi a o certifikaci stínicích komor a požadavky certifikačních zpráv a bezpečnostní dokumentace. Také v roce 2021 byl kladen důraz na neustálé zlepšování zabezpečení informačních a komunikačních technologií, systémů a poskytovaných služeb. Všechny informační systémy GIBS zpracovávající utajované informace mají platný certifikát Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost. Kryptografickou ochranu zajišťuje pro GIBS Ministerstvo vnitra ČR. Všichni uživatelé certifikovaných informačních systémů jsou v souladu se zákonem o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti proškoleni před jejich prvním přístupem do systému a následně prochází jednou ročně pravidelným proškolením. V průběhu roku 2021 nebyl u GIBS zaznamenán žádný závažný provozní bezpečnostní incident nebo kompromitace v provozu informačních a komunikačních systémů anebo kryptografických prostředků.

OSOBNÍ ÚDAJE

Na činnost GIBS se v oblasti zpracování a ochrany osobních údajů vztahuje jak režim zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, režim nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, tak rovněž příslušná ustanovení zákona o GIBS.

GIBS v průběhu roku 2021 přijala dvě žádosti subjektů osobních údajů o přístup k osobním údajům ve smyslu čl. 15 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, respektive ve smyslu ustanovení § 28 a 29 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. V obou případech bylo žádostem vyhověno.

Zodpovědný přístup ke zpracování osobních údajů a jejich ochraně v souladu s právními předpisy je prioritou GIBS, a to jak v rámci trestních řízení vedených GIBS, tak i v oblasti další její činnosti. GIBS dbá o dodržování zásad zpracování informací včetně osobních údajů. Nejčastějšími právními tituly pro zpracování osobních údajů GIBS v roli správce nebo spravujícího orgánu je plnění zákonné povinnosti, která se na GIBS vztahuje, nebo nezbytnost zpracování pro splnění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je GIBS pověřena. V GIBS je nastaven systém pro řízení bezpečnostních událostí a oznamování případů možného porušení zabezpečení v oblasti zpracování osobních údajů.

LIDSKÉ ZDROJE A VZDĚLÁVÁNÍ

Od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2021 disponovala GIBS 279 systemizovanými služebními místy a 54 systemizovanými pracovními místy - celkem 333 systemizovanými služebními a pracovními místy. V přímém výkonu služby je zařazeno 224 příslušníků GIBS a 55 příslušníků GIBS zajišťuje podporu výkonu služby. Zaměstnanci GIBS zajišťují veškeré servisní činnosti.

V průběhu roku 2021 opustilo GIBS 33 příslušníků, z toho 30 ukončilo služební poměr a 3 příslušníci byli převedeni k Policii ČR. Oproti tomu v průběhu roku 2021 nastoupilo ke Generální inspekci bezpečnostních sborů celkem 30 příslušníků, z toho jich bylo 22 převedeno z Policie ČR a 8 příslušníků bylo přijato do služebního poměru.

Během prvního pololetí roku 2022 by mělo nastoupit dalších 11 příslušníků, kteří v průběhu roku 2021 úspěšně absolvovali přijímací řízení. Na nově nastupující příslušníky GIBS, a to jak z řad jiných bezpečnostních sborů, tak z civilního sektoru, jsou kladeny jedny z nejpřísnějších nároků na výkon služby.

Početní stavy občanských zaměstnanců jsou stabilní. V roce 2021 ukončilo pracovní poměr 6 zaměstnanců a do pracovního poměru bylo nově přijato 7 zaměstnanců.

Věková struktura zaměstnanců:

od 18 do 30 let věku 1 zaměstnanec,
od 31 do 40 let věku 8 zaměstnanců,
od 41 do 50 let věku 14 zaměstnanců,
od 51 do 60 let věku 19 zaměstnanců,
nad 61 let věku 14 zaměstnanců.

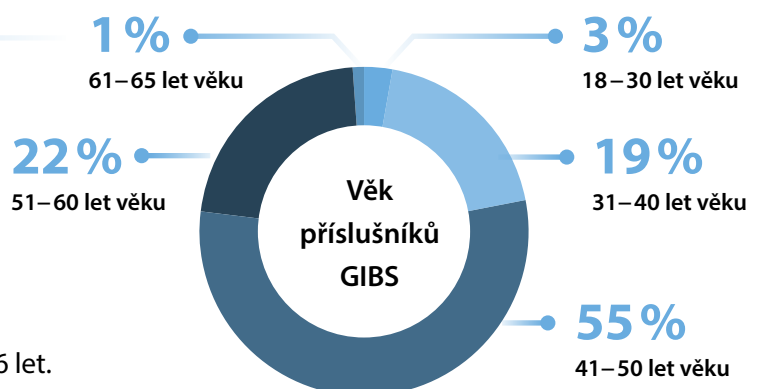
Průměrný věk zaměstnance v roce 2021 byl 51 let.

Věková struktura příslušníků GIBS:

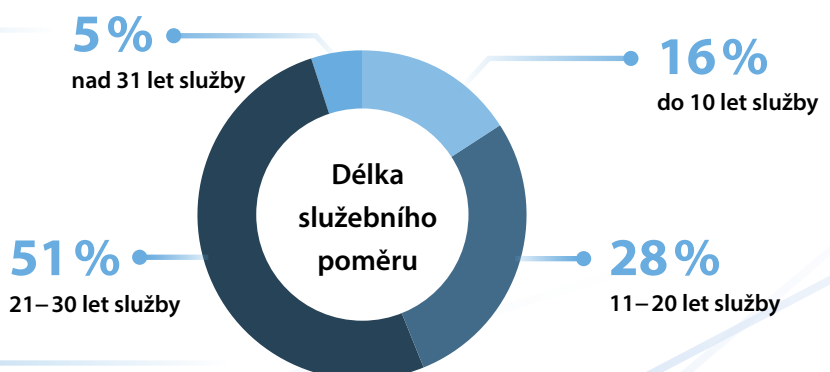
od 18 do 30 let věku 7 příslušníků,
od 31 do 40 let věku 47 příslušníků,
od 41 do 50 let věku 135 příslušníků,
od 51 do 60 let věku 55 příslušníků,
od 61 do 65 let věku 3 příslušníci.

Průměrný věk příslušníka v roce 2021 byl 46 let.

Délka služebního poměru:

do 10 let služby 40 příslušníků,
od 11 do 20 let služby 70 příslušníků,
od 21 do 30 let služby 125 příslušníků,
nad 31 let 12 příslušníků.

Na základě Realizační dohody o součinnosti a smlouvy o spolupráci při odborné přípravě mezi GIBS a Ministerstvem vnitra České republiky, a dále smlouvy o spolupráci mezi GIBS a Policejní akademií České republiky v Praze je zajišťována spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, včetně základní odborné přípravy pro příslušníky GIBS, která s ohledem na epidemiologickou situaci proběhla v distanční formě.

Vzhledem k stále přetrvávajícímu stavu pandemie zejména v 1. pol. roku 2021, musely být některé plánované kurzy zrušeny s vyhlášením nouzového stavu z důvodu epidemie COVID-19, proto byla přijata opatření formou distanční výuky, která byla realizována vlastními zaměstnanci z řad odborníků na specializovanou problematiku. Jedná se o e-learningové školení zaměřené na zásadní změny interního aktu řízení.

Současně také byla výrazně posílena vlastní metodika v rámci komplexního vzdělávání pracovníků GIBS. Značná část vzdělávání byla zaměřena na bezpečnost utajovaných i neutajovaných informací.

Začátkem roku 2021 proběhly ve spolupráci s Vojenskou policií dva Modulární kurzy techniky jízdy, kterých se zúčastnilo 16 našich příslušníků.

Ke konci roku 2021 se podařilo realizovat kurzy zaměřené na nové vývojové trendy a změny právních norem na Policejní akademii ČR v Praze, několik kurzů ke zdokonalení jejich odborné úrovně, hlavně pak v oblasti trestního řízení, zejména distanční formou výuky.

Komerční nabídka prezenčního studia byla velmi rychle nahrazena formou on-line školení, přesto došlo k realizaci menšího počtu prezenční formy školení.

Standardní služební příprava příslušníků GIBS je zajišťována vlastními silami a prostředky. S ohledem na přijímaná protiepidemická opatření byl v roce 2021 její rozsah snížen. Prověry fyzické zdatnosti proběhly v požadovaném rozsahu, avšak došlo k omezení střelecké přípravy.

ROZPOČET

Zákon č. 600/2020 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2021, ve znění pozdějších předpisů, určil pro kapitolu 376 – Generální inspekce bezpečnostních sborů celkové příjmy ve výši 71.600,00 tis. Kč a celkový objem výdajů ve výši 469.757,28 tis. Kč.

Ukazatele rozpočtu kapitoly 376 – Generální inspekce bezpečnostních sborů v roce 2021

	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost
Příjmy celkem	71.599.998,00 Kč	71.599.998,00 Kč	68.863.675,45 Kč
Výdaje celkem	469.757.283,00 Kč	464.967.699,00 Kč	447.841.269,42 Kč

Největší podíl na celkových výdajích, celkem 74,44 %, tvořily náklady na platy a ostatní provedenou práci, včetně příslušenství, pro příslušníky a zaměstnance. Tento poměr zcela odpovídá významu, který pro GIBS lidské zdroje mají.

Na oblast osobních výdajů navazují vyplacené sociální dávky, jejichž podíl na celkových výdajích je 11,53 %. Tvoří je zejména výsluhové náležitosti (odchodné a výsluhový příspěvek), tj. mandatorní výdaje vyplácené příslušníkům při ukončení služebního poměru v bezpečnostních sborech.

V ostatních běžných výdajích tvořily podstatnou část výdaje spojené s provozem autoparku GIBS, kdy se jednalo o výdaje na nákup PHM a výdaje na opravy služebních dopravních prostředků. Další významnou položkou jsou výdaje na úhradu odměn a náhrady nákladů placené znalcům, tlumočnickům a znaleckým ústavům, výplatu odměn advokátům ex-offo a náhrady svědkům v souvislosti se služební činností GIBS. Dále se jednalo o nákup služeb, paliv a energií pro zajištění běžného chodu organizace a k udržení odpovídajícího technického stavu objektů GIBS.

V kapitálových výdajích směřovala největší část výdajů do obměny vozového parku GIBS, kdy se jedná o obměnu vozidel, pořízených zejména v letech 2012 a 2013. Část výdajů též směřovala do informačních a komunikačních technologií, kde je cílem zajištění všestranné, trvalé a především flexibilní podpory výkonných složek GIBS. Je sledováno udržení požadovaných schopností a jejich případný rozvoj v závislosti na vývoji prostředí.

Základní provozní potřeby GIBS byly v roce 2021 pokryty. Zapojením nároků z nespotřebovaných výdajů do rozpočtu se podařilo realizovat akce přecházejících z roku 2020, zejména obměnu vozového parku GIBS.

Podrobný rozbor výsledku hospodaření GIBS ve struktuře dle příslušné vyhlášky Ministerstva financí je předkládán Ministerstvu financí a k projednání ve Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY ZA ROK 2021

I. Kategorie (do 100 tis. Kč bez DPH)

Celkem VZ	373
Celková částka bez DPH	4.619.011,86 Kč
Celková částka včetně DPH	5.125.068,26 Kč

II. Kategorie (do 500 tis. Kč bez DPH)

Celkem VZ	18
Celková částka bez DPH	3.927.416,37 Kč
Celková částka včetně DPH	4.752.173,41 Kč

III. Kategorie (do 2 000 tis. Kč bez DPH)

Celkem VZ	13
Celková částka bez DPH	13.090.204,97 Kč
Celková částka včetně DPH	15.395.765,40 Kč

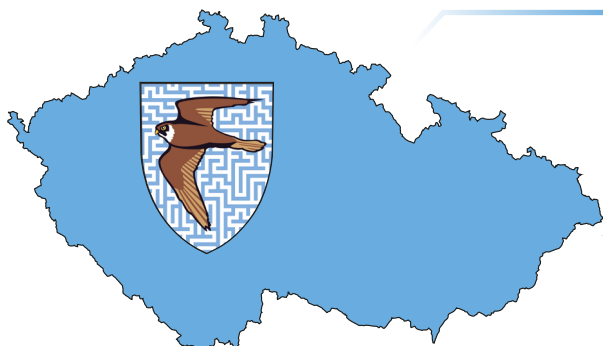
Podlimitní

Celkem VZ	0
Celková částka bez DPH	0,- Kč
Celková částka včetně DPH	0,- Kč

Nadlimitní

Celkem VZ	0
Celková částka bez DPH	0,- Kč
Celková částka včetně DPH	0,- Kč

CELKEM	404
CELKEM VČETNĚ DPH	25.273.007,07 Kč

Sídlo

● **GENERÁLNÍ INSPEKCE BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ**

**Skokanská 2311/3
169 00 Praha 6, Břevnov**

Datová schránka: v7m7926
elektronická adresa podatelny: podatelna@gibs.cz
telefon: +420 974 839 734

GIBS oddělení operační

telefon: +420 974 839 734
e-mail: operacni@gibs.cz

● **HLAVNÍ MĚSTO PRAHA**

GIBS oddělení Praha

Pod Višňovkou 1661/35 (budova A3)
140 00 Praha 4, Krč
telefon: +420 606 056 157
e-mail: paha@gibs.cz

● **STŘEDOČESKÝ KRAJ**

GIBS oddělení Středočeský kraj

Pod Višňovkou 1661/35 (budova A3)
140 00 Praha 4, Krč
telefon: +420 606 056 158
e-mail: stck@gibs.cz

● **JIHOMORAVSKÝ KRAJ**

GIBS oddělení Brno

Horní 733/25
639 00 Brno
telefon: +420 603 565 055
e-mail: brno@gibs.cz

JIHOČESKÝ KRAJ

GIBS oddělení České Budějovice

Jánošíkova 2333/2
370 74 České Budějovice
telefon: +420 607 036 057
e-mail: budejovice@gibs.cz

KRÁLOVÉHRADECKÝ A PARDUBICKÝ KRAJ

GIBS oddělení Hradec Králové

Pospíšilova 355
500 03 Hradec Králové
telefon: +420 607 036 065
e-mail: hradec@gibs.cz

KRAJ VYSOČINA

GIBS oddělení Jihlava

třída Legionářů 1470/9
586 01 Jihlava
telefon: +420 607 036 058
e-mail: jihlava@gibs.cz

KARLOVARSKÝ KRAJ

GIBS oddělení Karlovy Vary

Truhlářská 488/17
360 17 Karlovy Vary - Stará Role
telefon: +420 603 190 848
e-mail: vary@gibs.cz

LIBERECKÝ KRAJ

GIBS oddělení Liberec

nám. Sokolovské 312/1
460 01 Liberec II - Nové Město
telefon: +420 607 036 059
e-mail: liberec@gibs.cz

• **OLOMOUCKÝ KRAJ**

GIBS oddělení Olomouc

třída Míru 273/99
779 00 Olomouc
telefon: +420 607 036 061
e-mail: olomouc@gibs.cz

• **MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ**

GIBS oddělení Ostrava

Sabinova 811
721 00 Ostrava - Svinov
telefon: +420 607 036 060
e-mail: ostrava@gibs.cz

• **PLZEŇSKÝ KRAJ**

GIBS oddělení Plzeň

Slovanská alej 2445/41
326 00 Plzeň
telefon: +420 607 036 062
e-mail: plzen@gibs.cz

• **ÚSTECKÝ KRAJ**

GIBS oddělení Ústí nad Labem

Masarykova 219/371
400 10 Ústí nad Labem
telefon: +420 607 036 063
e-mail: usti@gibs.cz

• **ZLÍNSKÝ KRAJ**

GIBS oddělení Zlín

Hlavníčkovo nábřeží 680
760 01 Zlín
telefon: +420 607 036 064
e-mail: zlin@gibs.cz

The GIBS is a national-level law enforcement agency and our mission is to investigate when Czech police officers, custom officers, prison officers as well as civil employees of the law enforcement are suspected of committing criminal offence in their line of duty.

GIBS was formed in 2012. Any cases which GIBS investigates are always supervised by the public prosecutor. GIBS is not part of any specific ministry, and with its Director reporting solely to the Prime Minister of the Czech Republic, had therefore become a supreme independent investigative authority over the Czech Police, Prison Service and the Customs Administration. GIBS was also assigned with several other key tasks such as monitoring and prevention activities within the organizations in its jurisdiction along with the creation of appropriate methodological recommendations for the Czech law enforcement community.

The way in which GIBS can execute the integrity tests is strictly governed by the appropriate legislation that clearly mandates how the exercise can and cannot be carried out.

ZRAKEM OSTŘÍŽÍM

GENERÁLNÍ INSPEKCE BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

GENERÁLNÍ INSPEKCE BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

Skokanská 2311/3

169 00 Praha 6